

Jeg kan ikke lade være med at tænke på, hvad der er sket med hensyn til kogalskab og Creutzfeld-Jakobs-sygdommen, der har fået så stor bevågenhed. Det kan godt være fru Dorte Bennedsen tager sig til hovedet, men ikke desto mindre har denne sygdom meget stor bevågenhed. Hvorfor har TB og hiv ikke også det?

Jeg vil godt takke fru Ester Larsen, fru Pia Christmas-Møller, hr. Tom Behnke, og fru Tove Videbæk havde også havde positive tanker og toner tilovers for forslaget. Vi ser så, hvad der yderligere sker, men tak for debatten her i dag, selv om jeg synes, at nogle ordførere har grebet til nogle instrumenter, nogle redskaber, som for mig er ganske, ganske uacceptable.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 135: Forslag til lov om fleksydelse.

Af socialministeren (Henrik Dam Kristensen). (Fremsat 15/12 2000).

Sammen med denne sag foretoges:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 136: Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik og andre love. (Ændring af reglerne om fleksjob, ledighedsydelse, sagsbehandling m.v.).

Af socialministeren (Henrik Dam Kristensen). (Fremsat 15/12 2000).

11) Første behandling af lovforslag nr. L 137: Forslag til lov om ændring af lov om social pension og andre love. (Førtidspensionsreform).

Af socialministeren (Henrik Dam Kristensen). (Fremsat 15/12 2000).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Jørn Pedersen (S):

Det er jo et meget langt forløb, der når til en foreløbig afslutning her i dag. Hvis man tænker tilbage på, hvor mange år Folketinget har diskuteret førtidspension og det rummelige arbejdsmarked, når man op på et meget stort antal år, og man kan sige, at før politikerne gik i gang med øvelsen, var der jo hele to ekspertgrupper, der var nedsat, så der er kommet to rapporter, man kunne forholde sig til. Så vi må nok sige, at den diskussion, vi tager her i Tinget i dag, har været længe undervejs.

Jeg vil godt sige, at vi i Socialdemokratiet er meget tilfredse med, at vi er landet, hvor vi er. Vi har været meget optaget af, at når man går ind og laver så store reformer, der vedrører så mange mennesker, er det utrolig vigtigt, at vi har meget brede flertal, meget stor opbakning til det. Jeg tror, det er særlig vigtigt, når man taler om de mest udsatte grupper i vores samfund, at vi holder os for øje, at vi må sørge for, at det er noget, som kan holde i en årrække, så vi ikke skaber utryghed ude blandt folk, så de går og er nervøse for, om et regeringsskifte eller en ændret politisk konjunktur kan gøre, at de nu pludselig står uden de rettigheder, de har nu.

Nu behandles lovforslagene sammen, og jeg vil så starte bagfra og starte med selve førtidspensionsdelen, fordi det sådan set er det, der har været grundlaget for meget af det andet.

For Socialdemokratiet har det været afgørende, når vi skulle ændre, at vi skulle have et system, der var mere gennemskueligt end det, vi kendte, og at vi skulle have et enklere system. Vi har også været meget optaget af, at vi skulle have en anden form for vurdering af personerne, og vi har været optaget af, at vi skulle have en bedre retssikkerhed.

Så kan man spørge sig selv: Blev målene nået? Og der mener jeg, at svaret er ja.

Vi behandler nu et forslag, hvor vi har én bruttoficeret ydelse. Vi behandler et forslag, hvor der er mindre ægtefælleafhængighed, end vi har kendt tidligere. Vi behandler et forslag, der betyder, at handicapydelsen bliver placeret i serviceloven, hvor den jo vitterlig hører hjemme. Vi får bedre sagsbehandling. Vi får arbejds-evnekriterier, som jeg tror vil være noget, som vil få stor betydning i dansk socialpolitik. Vi får

opsparingsordninger med hensyn til en aldersopsparing; det tror jeg er en vældig god ting.

Alt i alt mener jeg også, at de høringssvar, vi har fået, afspejler, at vi i det, vi har fremlagt, ikke har ramt helt ved siden af.

Hvis vi tager det rummelige arbejdsmarked og fleksjobdelen, vil jeg starte med at sige noget om fleksydelsen:

Det har været vores hensigt i Socialdemokratiet, at den skulle så tæt på efterlønsordningen som overhovedet muligt. Det er den også kommet. Vi har et kontingent, som vi kender i efterlønsordningen. Vi har en optjeningsperiode. Vi har en frivillig ordning, så man kan framelde sig efter de sædvanlige regler, altså de regler, som man kender i efterlønsystemet. Vi har en sats på 91 pct., som man også kender dér. Og vi skal have lavet overgangsregler, så vi får fat på de personer, der måske i øjeblikket er i en gråzone.

Jeg synes faktisk, at en af de væsentlige barrierer for, at danskere kunne tænke sig at gå ud i en fleksjobsituation, får vi hermed fjernet. Og jeg er også glad for de mange positive tilkendegivelser, vi har fået ude fra det åbne land, hvor man siger, at det er godt, vi får løst det problem.

Omkring fleksjobordningen er der klare markante forbedringer:

Der bliver nu en højere ledighedsydelse, en markant højere ledighedsydelse oven i købet. Det bliver sådan fremover, at man kan få ledighedsydelse i op til 25 feriedage. Man kan få ledighedsydelse under barsel, og man kan få ledighedsydelse, når man kommer ud i uforskyldt ledighed.

Der kommer også med det, som vi har fået tilføjet for den gruppe, en ekstra sikkerhed for folk, der står uden forsørgelse. Der er en lempelse af optjeningsreglerne. Og også her synes jeg, det er vigtigt, at vi får indføjet ATP-delen. Og vi må jo sige, at netop det, der ligger i ATP-delen, hvor man jo klarer en aldersopsparing, dér er det vigtigt, vi også har det inden for det område her.

Hvis vi skal vende lidt tilbage og spørge til den politiske del af det, hvad var så vores ønsker, da vi startede? Det var, at vi skulle have en forenkling. Har vi fået det? Ja, det har vi. Vi ønskede ensartede ydelser. Har vi fået det? Ja, det har vi. Vi ønskede en bedre retssikkerhed. Har vi fået det? Svaret er også her et ja. Vi ønskede et nyt vurderingssystem, et nyt vurderingsgrundlag, hvad vi som bekendt også har fået. Det er et vurderingsgrundlag, der har et meget mere positivt menneskesyn end det, vi forlader. Det er vi

utrolig glade for. Vi får specialydelse til handicappede og får dem over i serviceloven. Det har vi været meget optaget af. Jeg tror, at vi får et meget godt system ud af det.

Omkring fleksjobbene, det rummelige arbejdsmarked, har vi været meget optaget af at få et efterlønsystem. Det har vi fået. Vi har været optaget af at lave forbedringer. Det har vi fået. Vi har været optaget af at lave ordninger, der minder så meget som muligt om det almindelige arbejdsmarked. Det har vi også fået.

Nogle kan spørge: Hvorfor har vi i det her system to forskellige datoer for ikrafttrædelse? Alt hvad der drejer sig fleksjobbene, træder i kraft pr. 1. juli i år, og førtidspensionsreformen træder i kraft den 1. januar år 2003. Det er der mange fornuftige forklaringer på. Jeg vil her nøjes med at nævne en enkelt:

Når vi indfører et fuldstændig nyt system, nemlig arbejdsevnekriteriet, så kræver det, at utrolig mange mennesker i det her samfund skal igennem en videreuddannelse, skal være klar over, hvad det nu er for nogle regler, de skal til at tilkende førtidspension efter. Og derfor er det utrolig vigtigt, at vi giver dem tiden, at man også giver de økonomiske muligheder – begge dele har vi sådan set klaret – og jeg tror, det er en helt afgørende forudsætning også for den enkeltes retssikkerhed, at vi får de her ting på plads.

Derimod træder de ting, der vedrører det rummelige arbejdsmarked, i kraft pr. 1. juli. Og det er der også mange fornuftige grunde til. Men den væsentlige er naturligvis, at en forudsætning for, at førtidspensionsreformen bliver en succes, er, at nogle ting er kørt ind og er på plads, når vi taler om det rummelige arbejdsmarked. Og her ligger en hel række forbedringer, der vil gøre, at det for mange mennesker vil være langt mere attraktivt at se på en fleksjobmodel, end det tidligere har været.

Vi vil blive spurgt om og sikkert også her i dag, hvorfor det kun er de kommende førtidspensionister, og det er det jo. Vi har vidst hele tiden, at det var et nyt system, så vi ville ikke gå ud og tage noget fra nogen. Men alligevel efterlader det her jo også en form for ekstra fordele til de nuværende førtidspensionister, idet man kan sige, at ATP-modellen, pensionsmodellen, den frivillige pensionsmodel er rettigheder, som de også får.

Ud over det skal man også huske på – det fremgår ikke af de her tre lovforslag, for det er ikke med i dem – at vi jo ved en politisk aftale, vi

lavede før jul, har aftalt, at ægtefælleafhængigheden for alle førtidspensionister bliver mindsket kraftigt de kommende år. Så der er også ting, der kommer til at berøre de nuværende førtidspensionister, og som de får glæde af.

Jeg håber, det her må få en god modtagelse, for jeg mener faktisk, der er tale om en politisk landvinding, og jeg synes, at vi rent socialpolitisk i dag kan sige, at vi går et stort skridt i den rigtige retning. Og jeg er meget, meget glad for, at hele syv partier bakker op om aftalen, og jeg håber da også, at de partier, der ikke decideret er med i aftalen, vil være med til at lave de her forbedringer; det ville da klæde folkestyret i hvert tilfælde.

Jeg synes, det er et flot resultat, vi har fået fremlagt her i dag, så jeg håber på, at vi også kan opleve, at den danske befolkning og partierne her i Folketinget vil opfatte det lige så positivt som det signal, der er afsendt.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Hr. Jørn Pedersen sagde, at de nuværende førtidspensionister også får nogle ekstra fordele, og så nævnte hr. Jørn Pedersen noget med pensionen.

Jeg står her med høringssvarene fra De Samvirkende Invalideorganisationer, og der er fordelen sandelig til at overse, hvis deres beregninger ellers er rigtige, og jeg regner med, at de har sat eksperter til det her. Man har her forskellen mellem den højeste førtidspension og den mellemste førtidspension, og den giver henholdsvis et minus på 27.244 kr. for den højeste og 11.951 kr. for den mellemste førtidspension.

Det kan godt være, at der også her er noget med bruttoficering, men jeg regner med, det står til troende. I det hele taget kan jeg ikke genkende de tal og økonomiske udregninger, som vi har fået i mange af høringssvarene, i det, der står i bemærkningerne til forslaget.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Det var en socialdemokratisk ordførertale, der kunne stå selv af bar selvros.

Jeg er noget forbløffet over fremlæggelsen. Jeg er i øvrigt noget forbløffet over det menneskesyn, der ligger bag ved hele tankegangen. Jeg vil gerne spørge den socialdemokratiske ordfører: Er det ikke rigtigt, at forudsætningen, bunden, underlaget, grundlaget for hele korthuset er, at det fornødne antal fleksjob er til stede?

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Det var jo venlige spørgsmål, der var fra oppositionen i den her sag.

Jeg vil godt sige til fru Aase D. Madsen, at jeg vil ikke stå inde for de beregninger, som står i DSI's høringssvar. Det vil jeg gerne sige, det vil jeg ikke. Der bliver selvfølgelig kigget på dem, det er klart, det gør der jo altid.

Jeg vil godt sige grundlæggende, så der ikke er nogen som helst tvivl om det: Det er klart, at når man laver noget, hvor man går fra et system, der er delvis skattepligtigt plus noget andet, til et system, der er skattepligtigt, så vil der nok blive vindere og tabere, men i den her sag er langt de fleste vindere, det er helt klart.

Hvis man skal lave regnestykkerne, skal man lave dem rigtigt. Det synes jeg er en væsentlig forudsætning. Og jeg har allerede nu set beregninger, der viser, at nogle af de tal, der har været fremme i debatten, i hvert fald ikke svarer til dem, man regner med i Socialministeriet.

Der er altså lidt et misforhold, men vi skal sådan set ikke stå her og skændes om, hvor stort det er, men man skal i hvert fald ikke tage det for givet og sige, at det, der hedder det handicapkompenserende tillæg, så er på 1.500 kr., for det er faktisk et område, hvor der ikke er loft over, og det vil sige, at folk, der er mere handicappede, får altså også mere i tillæg. Det skal man jo have med i sine beregninger i hvert tilfælde, for ellers så holder det jo ikke. Og så skal man også kigge på, om boligudgifterne er korrekte.

Så vil jeg sige til fru Jette Gottlieb, at jeg synes faktisk, det er et flot menneskesyn, der ligger bag ved det her. Det er ikke noget, jeg på noget tidspunkt agter at skamme mig over. Tværtimod vil jeg gerne gøre det modsatte og sige, at vi går ind og finder det bedste ved at sige: Hvad kan vi her positivt udnytte af arbejdskraft? Hvad kan vi positivt udnytte af menneskelige ressourcer? Det tror jeg er positivt, og de fleste vil opfatte det på den måde.

Det er en fuldstændig rigtig iagttagelse, at en forudsætning for, at det her system fungerer godt, er, at man kan skaffe en del nye fleksjob i de kommende år, og det håber vi at også arbejdsmarkedets parter og alle gode kræfter vil være med til. Jeg synes, at det er et positivt signal, hvis vi kan gøre det, så vi virkelig får et rummeligt arbejdsmarked, så det ikke bare er noget, man hører i festtaler, men også er noget, der er realiteter bagved.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Hr. Jørn Pedersen sagde, at der var vindere, og der var tabere. Så vil jeg gerne spørge hr. Jørn Pedersen, om hr. Jørn Pedersen vil lade taberne komme op på vinderholdet, og hvornår det sker.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Se, jeg vil jo ikke strides med den socialdemokratiske ordfører om tal og beregninger på husholdningsregnskaber for invalidepensionister. Det ville være temmelig dumt. De eneste kvalificerede, der kan gøre det, er de folk, der i dag har skoen på, som ved, hvordan systemerne er skruet sammen.

Derfor er der jo en ultimativ test på, om det, der bliver sagt, er rigtigt, og den består i at tilbyde de eksisterende førtidspensionister at overgå til den nye ordning, for så vil der nemlig opstå et gigantisk gruppearbejde i Danmark, hvor samtlige førtidspensionister i Danmark regner på, hvad reformen vil betyde konkret i deres tilfælde, og hvis de så vælger at melde sig til at gå over, ja, så har regeringen og forligspartierne fået en test, der viser, at når de melder sig, så er det altså, fordi den nye ordning er bedre.

Men det tilbud tør man jo ikke give. Den test tør man ikke tage, hvor man får en måling på, hvordan det konkret virker for den enkelte førtidspensionist. Men prøv det, for det ville give nogle muligheder.

Så vil jeg spørge: Hvis de fleksjob ikke er til stede, hvad er så konsekvensen for det menneske, der er blevet tilkendt eller idømt en fleksjobvisitation?

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Overordnet til fru Aase D. Madsen: For de nuværende er der kun vindere. Det er meget enkelt. De bevarer det, de har, plus at de får en alderspensionsordning ved siden af. Så det er en vinderposition.

Så vil jeg godt sige til fru Jette Gottlieb, at hvis man skulle gøre, hvad fru Jette Gottlieb foreslår, at nu lader vi alle gå igennem en ny vurdering – det er det, vi taler om, det er ikke kun et spørgsmål om ydelser; det er alt for nemt at komme om med det her, det er den totale vurdering, man så skulle ændre – så vil jeg godt afsløre den hemmelighed, og man kan altid afsløre hemmeligheder her fra Folketingets talerstol, at det vil betyde, at vi skal ud og stampe et ekstremt højt

antal fleksjob op af jorden, hvis vi skulle give det tilbud, fru Jette Gottlieb foreslår.

Jeg tror, vi seriøst må sige, at det bliver en stor opgave at lave et tilbud til de kommende førtidspensionister eller dem, der er i den gruppe, og så måske oven i købet også få udvidet gruppen en lille smule. Det vil være en stor øvelse. Men skulle vi til at gennemgå samtlige 266.742 førtidspensionister og sige, at nu skal de også have muligheden, så vil systemet ikke kunne bære det.

Jeg vil også godt sige, at jeg tror, at mange danske førtidspensionister er glade for, at de ikke skal tvinges ud i et eller andet, som de synes virker uoverskueligt, men er glade for, at de bevarer det, de har, og så har mulighed for at få en alderspension.

Det var sådan set lidt det, der er svaret på det.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jo, men nu er der den afgørende forskel, at jeg ikke lagde op til, at man skulle tvinge nogen som helst ud i noget som helst. Jeg sagde, at man skulle tilbyde – det ord ved jeg godt at man i regeringen ikke rigtig kender, i hvert fald ikke i den forstand, som folk normalt forstår det – folk, at de enten kunne blive på det, de havde, det trykke, det sikre, det, de vidste, hvad var, uanset hvor godt det var, eller de kunne få lov at søge om at komme over på den nye ordning. Så ville man få et kvantitativt mål på, om ordningen var bedre. Men jeg forstår godt, at man ikke tør.

Med hensyn til menneskesyn så sagde hr. Jørn Pedersen, at det menneskesyn, som Socialdemokraterne er stolte af, består af, at de udnytter arbejdsevnen. Nu er der meget stor forskel på begrebet udnytte og begrebet benytte, og det, som jeg lagde op til, og det, som jeg synes er en god vinkel at have, er, at det enkelte menneske skal have mulighed for at benytte sin arbejdsevne. Det tilbud skal gives, og det kunne man være stolt af.

Men forholdet her er lige præcis det modsatte. Forholdet er jo, at man lægger op til, at det enkelte menneskes arbejdsevne skal udnyttes. Det er det, der er grundsynet i hele reformen, og det er derfor, jeg er fundamentalt kritisk over for hele den vinkel, den er stillet op på.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Hr. Jørn Pedersen sagde, at blandt de nuværende førtidspensionister er der kun vindere. Så vil

jeg da gerne spørge hr. Jørn Pedersen: Hvad har de vundet i forhold til den enhedssats, som den nye førtidsydelse lyder på? Hvad har de vundet i forhold til det?

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg vil gerne gentage for fru Aase D. Madsen: Alle nuværende førtidspensionister bevarer det, de har. En forudsætning for, at de er tabere, er, at de mister noget. Desuden får man mulighed for en alderspension, hvor det offentlige betaler 2/3. Det er faktisk et fremskridt i forhold til den nuværende situation. Jeg ved ikke, om fru Aase D. Madsen kan så meget talmagi, at hun kan få det til at blive det modsatte. Det vil jeg så gerne belæres om.

Så vil jeg gerne sige til fru Jette Gottlieb, der taler om, at man skulle benytte folks arbejdsevne, sådan var det vistnok, at jeg ikke rigtig kan forstå logikken i det. Fru Jette Gottliebs regnestykke siger, at så fik man jo lakmusprøven, men jeg ved ikke, om fru Jette Gottlieb forestiller sig, at det er kun nogle, der skulle have retten.

Så vidt jeg erindrer, plejer fru Jette Gottlieb at sige, at vi skal have lighed for loven, og det vil sige, at skal man åbne op for muligheden, så er det samtlige godt og vel 266.000 førtidspensionister, der skal have muligheden. Sådan må det jo være. Det kan jo ikke være sådan, at man sorterer nogle fra og siger, at I kan få, I kan ikke få.

Så når man planlægger det her, er man nødt til oven i sit hoved at regne med, at der vil være et meget, meget stort antal, og så må man tilbyde dem den nye vurdering med alt, hvad den indebærer, så de skal have mulighed for at få et fleksjob. Jeg ved ikke, om fru Jette Gottlieb har gjort sig nogle tanker om, hvad det vil betyde.

Jeg kunne godt tænke mig at stille et modspørgsmål: Sæt nu nogle mødte frem og blev vurderet efter den nye metode, og at man så fandt ud af, de ikke var berettiget til en førtidspension, hvad ville fru Jette Gottlieb så gøre ved dem i den situation? Det tror jeg mange er glade for at de ikke bliver bragt i den situation. Men den risiko er der jo.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Undtagelsesvis giver vi en fjerde omgang. Fru Jette Gottlieb.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Vi står med et problem i debatformen, for det, der er et åbenlyst problem, er, at der er ikke fleksjob til stede, som er den forudsætning, som reformen bygger på. Jeg har aldrig fået svar på, hvad der sker, når fleksjobbene ikke er til stede. Alle erkender, at de ikke er til stede.

Det andet problem er, at når jeg siger, at man skal give tilbudene, at man skal give mulighederne, så ligger der selvfølgelig deri, at der ikke er den konsekvens, at man forringer folks forsørgelsesgrundlag, hvis man ikke kan tilbyde muligheden. Det er selvfølgelig på det fundament, at jeg siger, at det, folk skal have, er et tilbud og ikke en tvang, der bygger på, at man fjerner eller sænker deres forsørgelsesgrundlag på grundlag af nogle muligheder, der ikke er til stede.

Jeg har ikke fået svar på, hvad der sker, når de fleksjob ikke er til stede i den nuværende, den fremlagte reforms ramme. Hvad sker der, når de pågældende fleksjob ikke er til stede?

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Hr. Jørn Pedersen siger, at der er lighed, for der sker ikke noget med de nuværende førtidspensionister; de har jo, hvad de hele tiden har haft.

Men det her drejer sig da om lighed. Hvis jeg må lave ligesom et eksempel: Man har en sygdom, og man får nogle ydelser fra samfundet for denne sygdom. Man får en eller anden godtgørelse for de tab, man har på en eller anden måde. Så de førtidspensionister, som er i øjeblikket, får en lavere ydelse, end den, de kommende førtidspensionister får. Det vil sige to forskellige betalinger for den samme ydelse. Er det lighed?

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Det, fru Aase D. Madsen forsøger, er at sammenligne æbler og pærer. Helt præcist. Fru Aase D. Madsens første indlæg gik på, hvor synd det var, at der var nogle, der nu skulle vurderes og have efter det nye system, for de mistede mange tusinde kroner.

Nu er vi ovre i den fuldstændig modsatte problemstilling. Nu er det alle de nye, der får meget mere end alle de gamle. Det er altså lidt svært at finde logik i det her, synes jeg nok, så jeg er nødt til at fastholde den forklaring, jeg tidligere har givet, for den står i hvert fald fast.

Så vil jeg godt sige til fru Jette Gottlieb, at det er sådan, at når man er visiteret til at få et fleksjob, så har man ret til at få det. Det er da egentlig en ret god form for retssikkerhed, synes jeg. Jeg ved ikke, om det kan være ret meget bedre.

Så kan man jo vende det om og se på den værst tænkelige situation, hvor vi ikke kan skaffe ret mange fleksjob. Det tror jeg nu vi kan, fordi reglerne bliver bedre, og det er klart, at man også skal gå ud og forklare arbejdsmarkedets parter, hvad det her drejer sig om. I lovforslagene ligger der også et område, der hedder formidling af viden om det her. Altså at man virkelig får fat i dem, der skal modtage, og dem, der skal være fleksjobbere, så der er sådan set ikke grund til at være så nervøs.

Men altså hvis ikke fleksjobbet er der, når man er visiteret til det og det altså er det, man har krav på, så er det sådan set det offentlige problem; det er ikke den enkeltes problem i den sammenhæng. Det er også derfor, vi har gjort en del ud af at ændre på selve ydelsessystemet i fleksjobbene, så det bliver mere attraktivt end det, vi kender i dag.

Så jeg vil da glæde mig over, om fru Jette Gottlieb, når vi kommer til at skulle trykke på knapperne på et senere tidspunkt her i år, vil trykke sammen med alle os andre, der synes, at det her er socialt ansvarligt.

Erik Larsen (V):

Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg synes, det er en god dag i dag.

Det er en god dag for de mange, som i fremtiden mister noget af deres arbejdsevne, og som enten skal ud i et fleksjob eller skal ind på en førtidspension.

Det er også en god dag, synes jeg, for Venstre, fordi vi i så mange år har kæmpet for, at vi skulle have en førtidspensionsreform. Et langt, langt sejt træk synes vi det har været.

Vi har i de år, der er gået, hvor vi har talt om de her ting, modtaget en lang række henvendelser både fra enkeltpersoner og organisationer, hvor man har fremført manglerne i det nuværende førtidspensionssystem, som typisk gik på retssikkerheden, som var mangelfuld, på den omstændighed, at man på en måde blev tilkendt, at man havde en arbejdsevne, men i mange tilfælde stod i en situation, hvor man ikke kunne bruge den arbejdsevne, man egentlig var blevet vurderet til at skulle have.

Vi er utrolig tilfredse med, at der netop, når man taler om retssikkerheden, er opfyldt et stort

ønske for Venstre i det lovforslag, der ligger i dag. Vi er meget tilfredse med, at den aktivlinje, som blev indført med aktivloven på det sociale område, helt klart er ledetråden i den lovgivning, der ligger her.

Det er for os i Venstre utrolig vigtigt, at de mennesker, som har en arbejdsevne i behold, og som ønsker at bruge den, også kan komme til at bruge den. Vi kan ikke lide et samfund, hvor de, der ikke er hundrede procent til arbejdsmarkedet, så er nul procent, altså ikke kan være der, fordi der ikke er plads til dem.

Vi mener også, at det for de mennesker, som ikke har deres fulde arbejdsevne, skal kunne betale sig at arbejde. Det skal simpelt hen også for den gruppe kunne betale sig at arbejde. Derfor er det med stor tilfredshed, at vi kan konstatere, at mulighederne for at tjene noget ved siden af sin førtidspension er blevet forbedret væsentligt, at ægtefælleafhængigheden er blevet forbedret væsentligt.

Andre ting, som vi fra Venstres side har efterlyst og lagt vægt på, har været forbedringer for fleksjobberne. Det er en væsentlig forudsætning, som det allerede er nævnt, at vi gør det attraktivt både at modtage fleksjob og også for virksomhederne at skabe jobbene. Vi er glade for, at det er lykkedes i de her forhandlinger at få massive forbedringer for dem, der bliver tilkendt et fleksjob.

Fleksydelsen, som er et sidestykke til efterlønnen, er ret væsentlig for mange mennesker. Vi har jo mødt det utallige gange fra personer ude i landet, at man ikke kunne forstå, at man ikke havde nogle bedre rettigheder og muligheder for tilbagetrækning. Netop det paradoksale i, at man her taler om en gruppe, som ikke har deres fulde arbejdsevne, var jo til at få øje på, når de ikke havde de samme tilbagetrækningsmuligheder.

Vi er af den formening, at de forbedringer, der ligger både med hensyn til ydelsesniveauet og i den omstændighed, at man kan trække sig tilbage med fleksydelse, er en utrolig væsentlig ting for at give den tryghed i de familier, hvor en eller begge parter er nødt til at gå over i fleksjob.

Så vil jeg heller ikke undlade at nævne, at jeg synes, det er dejligt, at vi også, for så vidt angår de selvstændige, giver en mulighed for, at de kan få et fleksjob i deres egen virksomhed. At de ikke skal over og måske afhænde deres selvstændige virksomhed for at få et fleksjob i naboens virksomhed. Det er en væsentlig social sik-

ring af den gruppe, og her taler vi formentlig om de mindre erhvervsdrivende.

Vi er også af den opfattelse, at vi med lovforslaget får en væsentlig forbedring af retssikkerheden for dem, der i fremtiden skal ind og have afprøvet deres arbejdsevne. Det, at vi i lovforslaget lægger op til, at der skal indføres en ny sagsbehandlingsmetode, en uddannelsesproces for samtlige kommunale medarbejdere på de her nøgleområder, er i virkeligheden en meget stor landvinding, når man ser på det retssikkerhedsmæssigt. Det har vi mange forventninger til, for det er så utrolig vigtigt for dem, det berører, at retssikkerheden er i orden.

Vi er ligeledes glade for, at vi fik lagt de handicapkompenserende ydelser over i serviceloven. Jeg ved godt, at der er mange, der har udtrykt betænkelighed netop ved den del af forslaget.

Men hvis man skal se det positive i forslaget, så er det jo, at man nu ikke skal dokumentere sine ekstraomkostninger som handicappet eller i de tilfælde, hvor man har en nedsat funktionssevne, men at man skal sandsynliggøre det, og at man dér i den forbindelse, når man får ydelsen efter serviceloven, ikke skal dokumentere og stå til regnskab, men har den frihed, at man inden for de beløb, man er tilkendt, kan disponere og kan vælge ligesom alle andre, der modtager ydelser.

Det, som har optaget mange igennem tiden, har jo været den omstændighed, at man som førtidspensionist i det gamle system fik en alvorlig rutsjetur økonomisk – i hvert fald var der mange, der fik det – når man gik fra førtidspension til folkepension. Og det er jo klart, at det er et helt reelt problem specielt i et samfund, hvor de grupper, der er på arbejdsmarkedet og er til rådighed for det almindelige arbejdsmarked, får stigende pensioner i forbindelse med deres erhvervstilknnytning. Også private pensioner stiger jo.

Så vi kan sige, at vi her har med en gruppe at gøre, som socialt set ville være væsentligt dårligere stillet end dem, som havde den almindelige tilknytning til arbejdsmarkedet.

Vi er meget glade for, at der både er en obligatorisk del, en pensionsordning, og at der også er en frivillig del, sådan at kommende førtidspensionister og i denne her sammenhæng også nuværende førtidspensionister har mulighed for at sikre sig en rimelig levestandard, også efter overgang til folkepension.

Jeg vil sige som afslutning, at selvfølgelig kan der nok være hjørner i det her, som man kunne kritisere, og hvor man kunne sige, at det kunne være bedre, og at det kunne være anderledes. Men i store træk er jeg af den opfattelse, at det her er et politisk godt håndværk, og jeg er ligesom hr. Jørn Pedersen glad for, at der er en bred politisk opbakning, der sikrer, at de personer, som er inde under disse loves bestemmelser, kan være sikre på, at der ikke sker ændringer i deres forhold økonomisk, og at det sikrer den tryghed, som vi alle sammen som mennesker gerne vil have.

Vi havde gerne fra Venstres side set et tostrengt system, som bl.a. også Dansk Handicapforbund i deres hørings svar har tilkendegivet at man gerne så her. Det er der også andre foreninger der har tilkendegivet. Men for os i Venstre har det været afgørende, at vi var med i den her lovgivning, og vi synes, at resultatet vil blive til stor glæde for de mennesker, som det handler om; det er vi sikre på.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Hr. Erik Larsen sagde nogle ting, som jeg er fuldstændig enig i. Han sagde, at de mennesker, som har en arbejdsevne og ønsker at bruge den, skal have muligheden for det. Og det synes jeg var umådelig klogt sagt.

Men er forholdet ikke det – jeg ved godt, jeg kredser meget om de her fleksjob, men de er jo simpelt hen krumtappen i hele reformen – at hvis man er blevet visiteret til et fleksjob, men kommer i en situation, hvor man ganske enkelt ikke orker det i forhold til den nedsættelse af arbejdsevnen, man har, måske svingninger i ens tilstand, eller hvad som helst andet, at i det øjeblik, man siger: Det er pænt af jer, tak skal I have, men jeg ønsker faktisk ikke at bruge den lille arbejdsevne, jeg har tilbage, jeg kan ikke magte det, så er alternativet kontanthjælp, for så har man nemlig i almindelig traditionel forstand afvist det fleksjob, man har fået tilbudt?

Er det så ikke rigtigt, at alternativet er kontanthjælp?

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Nu nævnte hr. Erik Larsen de problemer, der var ved overgangen fra førtidspension til folkepension. Så jeg vil gerne lige spørge hr. Erik Larsen, om det ikke er korrekt, at finansieringen af denne her førtidspension hviler dels på satspul-

jemidler, dels på den nedsatte folkepensionsalder fra 67 til 65 år, der skal ske i 2004. For der står her i bemærkningerne til lovforslaget, at de ændrede regler om fleksjob og ledighedsydelse skal finansieres dels ved provenuet fra nedsættelse af folkepensionsalderen fra den 1. juli 2004, dels ved træk fra satsreguleringspuljen.

Er det så ikke sådan, at så betaler folkepensionisterne og de førtidspensionister, der kommer til at mangle de to år på de høje satser, selv for dette forslag?

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Til fru Jette Gottlieb, der spørger, hvad der sker, hvis en person, som ikke føler, at vedkommende kan magte et fleksjob og derfor ikke kan sige ja til det eller ikke kan gennemføre det, vil jeg gerne sige, at så er situationen jo den, at den pågældende ifølge forslaget efter en periode på ledighedsydelse får taget sin sag op med henblik på at revurdere den visitation, som er sket efter arbejdsevnekriteriet.

Til fru Aase D. Madsen: Det er rigtigt. Den finansiering, som der lægges op til, er satspuljemidler for størstedelens vedkommende og også provenuet ved den nedsatte folkepensionsalder.

Vi kan jo sige, at det kan man sige meget om, men vi har vel alle sammen følt, at det var rimeligt, at netop den økonomiske gevinst, kan man jo kalde det, som der var ved at nedsætte folkepensionsalderen, kom denne her gruppe og ikke nogen andre grupper til gode, så det har vi ikke haft nogen problemer med.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Det vil jo så sige, der er ikke taget én eneste krone op af statskassen til det her. Det er pensionisterne, der betaler for pensionisterne. Det synes jeg da er en meget fin oplysning at få.

Og så sagde hr. Erik Larsen, at det for størstedelen var satspuljemidler: Det kan jeg heller ikke rigtig forstå, for her står, at provenuet for nedsat folkepensionsalder er i 2010 1,4 mia. kr., og satspuljemidlerne er på 108 mio. kr. Så der er vist en væsentlig forskel dér.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Ja, men så vil jeg hæfte mig en lille smule ved det dér med, hvordan man har ret til ledighedsydelsen.

Altså som jeg forstår det, skal man enten op-tjene retten til ledighedsydelsen ved at have et fleksjob, eller også skal man have det overført fra sine tidligere forhold, f.eks. fra sygedagpenge eller lignende.

Men hvad, hvis man f.eks. ikke har dagpengetil ret i sit tidligere arbejde? Lad os sætte, at der er tale om en person, der f.eks. ikke har a-kasse-ret, eller som måske er blevet udelukket fra a-kasse-systemet, fordi vedkommende er kommet ud over aktivperioden eller noget tilsvarende. Hvis vedkommende ikke har a-kasse-ret, kommer ud for en arbejdsulykke og kommer i førtidspensions-situationen, har vedkommende så automatisk ret til ledighedsydelse?

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Det er jo klart, at hvis man ikke vil afprøve det, man er visiteret til, så står man i en anden situation end den person, som siger: Ja, o.k., det prøver jeg, og hvis det ikke går, jamen så må jeg jo så vende tilbage og prøve at få min visitation ændret. Det var et svar til fru Jette Gottlieb.

Og så har jeg stået og ledt efter tallene. Det er jo altid sådan, at når man får slyngtet tal i hovedet, er det nogle gange svært lige sådan at finde dem i vores papirer, men det vil jeg så prøve på, og så vil jeg gå over til fru Aase D. Madsen og konferere om tallene. Men det er min helt klare opfattelse, at satspuljen betaler det meste af det, som skal finansiere denne reform.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Til lidt forbrugeroplysning vil jeg gerne sige, at det står på side 23 i bemærkningerne til lovforslag nr. L 137. Og dér står der: »Finansiering« – der er sådan en lang blok, og i den ene kolonne står der »Nedsat folkepensionsalder«, det er 1,4 mia. kr., og i den anden »Satsreguleringspulje«, det er 108 mio. kr.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Hr. Villy Søvnald som ordfører.

Villy Søvnald (SF):

Jeg skal starte med at takke De Konservative for at være så venlige, at jeg kunne få byttet om på ordførerrækkefølgen. Det er, fordi jeg har nogle syge børn, som jeg skal nå at kigge til. Tak for det.

Må jeg i øvrigt sige om reformen, at de tre lovforslag, vi nu behandler under ét, udmønter

jo den aftale om førtidspension, som satspartierne indgik lige før jul.

Det afgørende for os har været, at det nuværende førtidspensionssystem efter vores opfattelse er slidt op. Derfor har vi presset på for at få en reform af den nuværende lov, der indeholder en stribe af urimeligheder.

For det første illusionen om, at førtidspensionister, der i dag ender på de lave satser, kan supplere pensionen med arbejdsindkomst. Det kan man ikke i virkelighedens verden. Man kan heller belåne det i nogen som helst bank. Derfor er det en sejr, en af de store, at forsørgelsesgrundlaget nu er hævet til dagpenge niveau.

Det andet urimelige i det nuværende system er ægtefælleaftrapningen, som mange har følt var meget brutal. Den er ikke væk i det nye system, men den er klart mildnet. Det er vi meget glade for, og derfor forstår vi heller ikke helt kritikken netop af ægtefælleindkomsten. Den er faktisk mildnet. Det tror jeg alle, der giver sig til at analysere tallene, vil medgive, uanset at det blev 85 pct. for samboende og gifte, hvor vi fra SF's side gerne havde set det helt fjernet.

Den tredje store gevinst er en urimelighed, der bliver fjernet. Det er en retssikkerhed, der i dag er ikkeeksisterende, hvor reformen lægger op til en langt klarere retssikkerhed. Man kan selv søge sin pension. Det blev frataget i et forlig mellem regeringen og de borgerlige partier for nogle år siden. Der er skriftlighed i alle led. Man kan selv deltage i sin sagsbehandling. Er man ikke enig, kan man bekende sin dissens i sagen. Det er klare retspolitiske fremskridt. Det er ikke fugle på taget; det er realiteter.

For det fjerde er det et opgør med det, man kunne kalde førtidssejneriet i det nuværende system, idet det klargøres, at der ikke skal ske afprøvninger i alle tilfælde. Der er nogle tilfælde, hvor man, som det hedder i Matador, skal rykke direkte til pension.

Det er også understreget i bemærkningerne til lovforslag nr. L 137, side 14, at der er mennesker, der har et handicap, hvor handicapet alene giver behov for at restituere sig i et omfang, hvor man ikke skal søge efter restarbejdsevne.

Femte gevinst er, at det store sorte hul er formindsket. Jeg vil ikke garantere, at det er lukket, men jeg tør godt garantere, at det er formindsket med det, der ligger her. Det store sorte hul er det sted, hvor mennesker ender uden indkomst, fordi de er for syge til at arbejde og for raske til at få pension. Det betyder noget, at man fra nu af selv kan søge sin pension, at man dels ved at blive

visiteret til fleksjob sikres et underhold, også uanset at optjeningen i forhold til optjeningsreglerne er meget mindre end i forhold til dagpenge systemet, dels ved at vi i finansloven fik forlænget sygedagpengeperioden.

Og det sidste og afgørende for os er, at der nu er rettigheder i forbindelse med fleksjob, der i reformen er kraftigt forbedrede. Man kan godt diskutere – det synes vi også selv er ærgerligt – at ledighedsydelsen kun blev 91 pct. Men før var den altså 82 pct. Og vi har for vane i SF at støtte forbedringer, også selv om vi ikke får de 100 pct., vi ville.

Jeg skal i øvrigt ikke spille tiden med at sige, at vi her havde ønsket et a-kasse-medlemskab i stedet for at lave en ny opbygning i Socialministeriet. Det er et bekendt synspunkt, og vi har skændtes tilstrækkeligt om det i den offentlige debat, og den debat er afgjort.

I den debat, der har været i dagspressen, har der, så vidt jeg kan se, været fire debatpunkter. Det ene har været, at det fremover skulle blive sværere at få tilkendt en pension, end det er i dag, men det har jeg umådelig svært ved at se. For det første: Det fremgår, at man fra nu af selv kan søge pension. Hensigten med det er jo, at de mennesker, der er blevet frataget retten til at få prøvet deres sag, nu genvinder den ret, og mit gæt vil være, at det også vil betyde, at nogle mennesker vil få tilkendt pension efter at have søgt den.

Det andet er, som det også understreges i bemærkningerne, at der bliver nogle sager, hvor man går direkte på førtidspension i stedet for at skulle køres igennem et sejpineri. Det tror jeg også ender i flere pensionsafgørelser, og det synes jeg i øvrigt der er megen fornuft i. Vi har jo set af nogle undersøgelser fra Herning, at halvdelen af revalideringssagerne på institutionerne kun endte med, at pensionstilkendelsen blev udsendt et halvt år.

Den tredje grund til, at jeg ikke forstår diskussionen om færre pensionstilkendelser, er, at der faktisk regnes med et uændret antal førtidspensionstilkendelser. Hvis man vil være venlig over for reformens tanker, bygger de dels på et uændret tilkendelsestal, dels på forventning om flere fleksjob, end vi har i dag. Det er så et andet hovedkritikpunkt, fordi man siger, det er helt urealistisk at regne med 3.500, hvor vi i dag samlet kun har knap 8.000 fleksjob. Men hvorfor er det egentlig urealistisk? Reformen fjerner jo to barrierer for fleksjob.

For det første får man rettigheder, der bortset fra a-kassediskussionen stort set svarer til de rettigheder, man har på arbejdsmarkedet i øvrigt. På nogle områder er bestemmelserne lempelige, f.eks. vedrørende optjening, nogle steder er de lidt strammere, men alt i alt er det en lang stribe af forbedringer. Nogle fagforbund og handicaporganisationer har rådgivet deres medlemmer i retning af ikke at tage et fleksjob, fordi det betød, at medlemmerne fraskrev sig retten til at gå på efterløn senere og ikke kunne få sygedagpenge under sygdomsforløb osv. Men nu er de barrierer fjernet, og det vil efter min bedste overbevisning betyde, at flere vil søge de job.

Den anden barriere, der fjernes, har man haft de steder, hvor formidlingen ikke er foregået ordentligt. Jeg har deltaget i en del møder rundt omkring om det rummelige arbejdsmarked, og meldingen er, at interesserede folk, der gerne vil vide noget om fleksjob, nogle gange har voldsomt besvær med at komme igennem det kommunale bureaukrati. Derfor ligger der et forslag om formidlingsenheder, der skal spille en langt mere aktiv rolle, men ikke skal løse myndighedsopgaver.

Det tredje punkt i den offentlige debat har været, at nogle ville være bedre stillet med de nuværende end med de fremtidige førtidspensionsregler. Jeg vil ikke benægte, at det kan være rigtigt for nogle ganske få, nemlig dem, som har haft de meget store fordele af summen af boligydelsesordninger, medicintilskud og af personlige tillæg. Jeg vil derimod bestemt benægte, at regnestykket fra Bureau 2000 holder vand, men det synes jeg vi har brug for at diskutere nærmere i stedet for at råbe tal efter hinanden.

Så vidt jeg kan se, er det tre ting, der ikke holder vand. Jeg tror ikke, at Bureau 2000 har ønsket at tegne et forvrænget billede, men den første ting er en misforståelse, og det vil jeg egentlig bede socialministeren kommentere på et tidspunkt. Eneforsørgere på førtidspension mister nemlig ikke børnetilskuddet, og derfor er beregningerne 900 kr. lavere, end realiteten tilsiger.

Det andet forhold, som jeg mener er forkert, er virkningerne af den gennemførte skattereform, som jo kommer småindkomsterne til gode. Den er ikke indregnet, og jeg kender ikke kroner-ørevirkningen af den, men det vil jeg meget gerne se.

Den tredje og formentlig den helt store fejl i beregningerne er, at man regner med, at alle, der i dag ville få den høje pension, højst får 18.000 kr. om året i handicapkompensation. Men en af

hensigterne med at lave en handicapkompensation uden loft er jo lige præcis, at mennesker, der i dag under det nuværende system ville få tilkendt den høje pension, typisk er dem, der vil sprænge loftet. Det vil jeg også godt have ministerens kommentar til, og jeg synes også, vi må have skriftlige svar.

Hvis de tre forhold, jeg har nævnt her, tillægges en anden vægt, bliver regnestykket et helt andet end det, vi har fået præsenteret i aften, og derfor synes jeg, vi skal bevæge os ud i nogle øvelser med konkrete tal, når vi kommer så langt.

Det fjerde store punkt i den diskussion, der har været i offentligheden, har været, at det store, sorte hul ikke blev lukket. Det vil jeg heller ikke garantere bliver tilfældet, og jeg synes, at både statsministeren og andre politikere skal være forsigtige med sådanne meget sikre garantier. Men jeg vil godt sige, at der er gjort et solidt arbejde for at formindske det hul.

Summa summarum: Man kan diskutere meget, men jeg synes personlig, det er lidt underligt – det tror jeg aldrig jeg har oplevet før i mit politiske liv – at en reform, der betyder øgede udgifter på 2 mia. kr. til førtidspension, når den er helt gennemført i 2020, i den offentlige debat er blevet betegnet som et nedskæringsfelttog af de helt store. Jeg har aldrig før i det politiske liv deltaget i arbejde med en reform, hvor der bruges 2 mia. kr. ekstra til at genere folk en bloc.

Jeg siger ikke hermed, at der ikke kan være et behov for at kigge på enkelte hjørner af reformen. Jeg hørte, at det medgav hr. Erik Larsen fra Venstre også, og det er selvfølgelig derfor, vi udvalgsbehandler lovforslag. Men at tegne det billede i den offentlige debat, at det skulle betyde forringelser i stor stil, forstår jeg ikke, nogen kan have interesse i. Jeg kan ikke se lødigheden i det, og jeg forstår ikke, hvorfor man gør det. Jeg synes derimod, det er helt fair at diskutere konkrete ting og diskutere, om de holder vand.

Jeg vil bare runde af med at sige, at jeg i virkeligheden kun synes, der er én stor mangel i reformen, og det er, at vi ikke fik de nuværende førtidspensionister med. Det er underligt, og jeg tror, at 99 pct. af de henvendelser, jeg får, kommer fra førtidspensionister, der siger: Må vi ikke godt komme med i det nye system? Det vil vi gerne. Hvis det var en rad af nedskæringer, der blev præsenteret, var det formentlig ikke den type af henvendelser, vi fik.

Jeg synes, der er et hængeparti her, og det er klart, at for SF's vedkommende vil vi presse på

for at kunne tilbyde de nuværende førtidspensionister at komme med over i det nye system. For 99 pct.s eller fleres vedkommende vil det betyde, at deres økonomiske situation bliver forbedret i forhold til i dag. Det er derfor, reformen koster penge.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg har en række spørgsmål til hr. Villy Søvndal, selv om jeg godt ved, han er under et tidspres.

Er det ikke sådan, at det stadig er kommunen, der visiterer, altså bestemmer, hvilke vilkår man skal underkaste sig? Og er det ikke rigtigt, at det dermed bliver den konkrete administrative praksis i kommunerne, der afgør, om de ting, der nu beskrives så positivt, også kommer til at fungere ordentligt?

Jeg tænker bl.a. på det, jeg kunne kalde tvangsaktivering, for det er meget af en parallel til noget af det system, vi kender inden for arbejdsmarkedspolitikken, hvor der er et krav om arbejdsmarkedsaktivitet, hvad enten man kan eller ej. Efter min bedømmelse er der den mulighed, at forholdet bliver det samme her, og at det faktisk kun er historien, der kan afgøre, hvem af os der vil få ret med hensyn til, hvilken praksis der vil udvikle sig.

Det andet, jeg vil spørge om, er: Er der ikke nogle grænser for, hvor længe det er klogt at lave arbejdsprøvninger? Hvor længe er det rimeligt, at man skal leve på en ledighedsydelse eller på den særlige kontanthjælp, før man på et eller andet tidspunkt får fred og kan få førtidspension? Skal der ikke være et loft over, hvor længe man kan blive holdt hen på den måde?

Det sidste, jeg vil sige, er angående forsørgelsesgrundlaget. Jeg mener ikke, det er til at afgøre, ved at vi smider tal i hovedet på hinanden, om der er tale om en forbedring eller en forværing og for hvem og for hvor mange. Men jeg mener, at overordnet set er der vel noget mærkeligt i, at man synes, det er et forsvarligt eksistensminimum for en livslang forsørgelse at leve på 91 pct. af dagpengemaximum. Det er jo livsvarigt, der er jo ikke tale om en midlertidig situation.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Hr. Villy Søvndal lod forstå, at det var et utaknemligt job at være deltager i førtidspensionsreformen, fordi man gav milde gaver. Man gav jo 1,9 mia. kr. ud.

Jeg vil lige berigtige det, for jeg har skubbet kolonnerne et stykke. Det er rigtigt, at nedsættelsen af folkepensionsalderen koster 108 mio. kr., og at satspuljemidlerne er på 1,3 mia. kr. Men der bliver stadig ikke taget én eneste krone op af statskassen, for satspuljemidlerne er jo minus de 0,3 pct. for satsreguleringen af de svageste grupper, og de 108 mio. kr. er på grund af nedsættelsen af folkepensionsalderen, så der tages ikke én eneste krone.

Så har jeg i socialrådgivernes blad, tror jeg det var, læst et stort interview med hr. Villy Søvndal, der var meget ked af den 15 pct.s nedsættelse af førtidspensionssatsen for samgifte og samlevende, specielt de samlevende. Jeg vil spørge hr. Villy Søvndal: Er forsørgelsespligten ikke et gammeldags begreb i det danske samfund, og hvornår ser vi en ændring?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Vi står på hellig jord. Jeg tror aldrig, det er sket før, at jeg i en politisk debat er blevet beskyldt for at bruge for få penge af statskassen. Det er simpelt hen en historisk dag i dag, det er aldrig sket før.

Men jeg vil godt sige: Jeg tror for så vidt, at de mennesker, der modtager de penge, er fuldstændig ligeglade med, hvor de kommer fra. Jeg tror, at den førtidspensionist, der får dagpengesatsen, er meget mere optaget af, hvor meget mere han kan købe for de penge, end han kunne for den gamle sats, end han er optaget af, hvor pengene kommer fra.

Så er jeg helt enig i det principielle synspunkt, at det ville være ønskeligt, at der ikke var nogen ægtefælleafhængighed; det var også derfor, vi arbejdede for at få det punkt fjernet. Men modsat må jeg spørge fru Aase D. Madsen: Hvis det notorisk er sådan, at et ægtepar stilles bedre økonomisk med den kommende førtidspensionsreform end efter de gamle regler, skulle man så efter fru Aase D. Madsens opfattelse stemme imod, fordi man ikke fik gennemført alt det, man gerne ville? Det vil jeg bare spørge om, for det er jo vores situation.

Fru Jette Gottlieb spørger, om kommunen ikke fortsat skal visiterer. Jo, det er også derfor, der er et kæmpestort uddannelsesbehov, det er derfor, vi har sat penge af til det, og det er derfor, der er ekstremt stramme krav til proceduren. Hvis man læser i bemærkningerne, er der oven i købet hejst en advarende fane til kommunerne. Der står, at der vil blive grebet ind, hvis

de ikke laver en ordentlig sagsbehandling. Det er ret vidtgående over for kommunerne, og det er selvfølgelig på grund af de dårlige erfaringer, vi har haft indtil nu.

Så bliver der spurgt om en tidsmæssig grænse for revalideringsforløb. Det havde vi et ønske om, vi fik også nogle ting igennem under forhandlingerne, men ikke alt det, vi gerne ville have. Modsat er det svært at lave en fast tidsgrænse, for hvis en del af perioden er et langvarigt og langstrakt revalideringsforløb, er det jo ikke ønskeligt med en meget snæver tidsfrist. Men vi ville gerne have en meget snæver tidsfrist for sagsbehandlingen, og det arbejdede vi på under forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg synes, det var en lidt barsk udtalelse, hr. Villy Søvndal kom med om pensionisterne: at de var ligeglade med, hvor pengene kom fra. Jamen det er jo et »fodre hunden med dens egen hale«-forslag, for pengene kommer jo fra dem selv, så jeg kan da ikke indse, at de er ligeglade.

Jeg vil da ikke bebrejde hr. Villy Søvndal, at han ikke ret gerne vil tage milliarderne op af statskassen. Dansk Folkeparti vil bare finde dem et andet sted. Vi vil ikke tage dem fra de svageste grupper i samfundet, vi vil hellere tage dem fra ulandshjælpen.

Så spurgte jeg forsigtigt om de 15 pct.s fradrag. Jeg vil bare gerne spørge, om der ligger noget og lurur, og hvornår vi måske ser lidt flere penge blive heldt i fra statskassen for at regulere de 15 pct., så der bliver lighed for ægtepar, samlevende og enlige.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg er politiker, jeg er ikke spåmand, og det, jeg kan redegøre for, er, hvad vi gerne vil arbejde for.

Jeg blev spurgt, hvornår det skete. Det tør jeg ikke sige, men vi vil fremsætte forslag om og arbejde ihærdigt for, at nuværende førtidspensionister bliver tilbudt den nye ordning, for det mener vi faktisk vil være rigtigt, og det har vi ment hele tiden.

Men igen vil jeg godt spørge modsat: Hvad tror man vil være en fordel, hvis man i dag står på den lave sats? Ville det have været en fordel at lade førtidspensionsforhandlingerne eksplodere, så de ikke var blevet til noget? Eller er det en fordel at lave nogle satser, der er bedre for

dem, der får førtidspension efter 2003, så de nuværende pensionister kan bruge dem som brækjern? Jeg synes ikke, svaret er så svært. Det er da en indlysende fordel at have nogle højere satser at stile imod, for det afspejler efter min opfattelse det skæve i, at nogle har én sats, mens andre er på en lavere sats.

Den urimelighed var ikke blevet afspejlet, hvis vi ikke havde lavet bedre satser for de fremtidige pensionister. Derfor synes jeg, vi står med en unik mulighed og unikke argumenter for, at de nuværende pensionister også skal have tilbudet om at få forhøjet deres satser, og det vil vi arbejde ihærdigt for.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):
Fru Pia Christmas-Møller som ordfører.

Pia Christmas-Møller (KF):

I slutningen af 1950'erne og i begyndelsen af 1960'erne begyndte man at indse, at den socialpolitiske indsats i alt for mange tilfælde ikke førte til de ønskede mål om normalisering og integration, men derimod til umyndiggørelse og udstødelse af samfundet. Men langt op i 1970'erne var holdningen fortsat båret af den opfattelse, at den enkelte var en del af en gruppe med fælles behov, som man forventede passivt skulle modtage de velmente tilbud om kollektive standardydelser, men med bistandsloven fik vi de første spæde skridt taget til et holdningsopgør, hvorefter den enkelte skulle betragtes som et individ med forskellige behov.

Langsomt, men sikkert, blev en udvikling indledt, hvorefter mennesker uanset evner og situation skal mødes med individuelle og fleksible tilbud samt en forventning om aktiv deltagelse og indflydelse.

Myndiggørelse af mennesker er målet, og midlet er en socialpolitisk indsats, der skal tage udgangspunkt i en fundamental respekt for den enkeltes individuelle behov og muligheder. Integrationen skal ikke længere bare ske på majoritetssamfundets præmisser og opfattelse af normaliteten.

I den daværende borgerlige regering kom socialminister Aase Olesen med en meget ambitiøs og meget præcis vision for den fremtidige socialpolitik. Det skete i oplægget »Der er brug for alle«. Det rummede således en opfordring til, at kommunerne og regeringen i fællesskab forpligtede sig til at træffe en principbeslutning om at gøre markant op med den passive kontantlinje til fordel for en aktiv noget for noget-linje.

Baggrunden var en erkendelse af, at alt for mange blev sat ud på samfundslivets parkeringsplads og spist af med en passiv ydelse. Det var så nemt, men lige så menneskeligt uværdigt.

To hensyn skulle således bære den nye aktivlinje. For det første hensynet til den enkelte. Den, der overlades til passiv forsørgelse, føler sig ofte sat uden for og isoleret fra resten af samfundet. Følelsen af at være tilovers og udstødt og ubrugelig virker nedbrydende for lysten til selv at gøre en indsats. Den fører til sociale problemer oven i de problemer, der har ført til forsørgelsesproblemet.

For det andet havde man hensynet til samfundet. Der er brug for de mange ressourcer, der naturligvis findes i disse mennesker, både menneskeligt og samfundsøkonomisk.

Med de tre lovforslag, der nu er til behandling, har vi et lovkompleks, som tilsammen går under betegnelsen førtidspensionsreformen.

Vi tager her efter vores opfattelse et afgørende skridt i retning af at virkeliggøre visionen om at give plads til alle, fordi der er brug for alle. Det sker samtidig med, at de, der har størst behov, får bedre og mere individuel tilpasset hjælp. Det får de mulighed for bl.a. takket være det handicapkompenserende tillæg, som ikke har noget loft. Det er vi i Det Konservative Folkeparti overordentlig tilfredse med.

Det er i øvrigt sjældent, at ordet reform er så velanbragt som i denne sag. Der gøres med lovforslagene virkelig op med mange års tænkning, en tænkning, som byggede på en fokusering på, hvad det enkelte menneske ikke kan. Fremover skal fokus sættes på, hvad den enkelte kan. Det er en fundamental og principiel ændring i det socialpolitiske syn på mennesker, der har brug for en håndsrækning, fordi de ikke fuldt ud kan klare sig på det sædvanlige arbejdsmarked.

Helt afgørende er det, at såvel arbejdsmarkedets parter som kommunerne nu følger op. Arbejdsmarkedet skal gøres mere rummeligt, formidlingsindsatsen skal gøres mere effektiv, og sagsbehandlingen i kommunerne skal sikres et højt kvalitetsniveau. Vi har med tilfredshed noteret os den positive modtagelse, reformen har fået hos såvel DA som LO.

Der er afsat god tid til at forberede og indkøre reformen, og det er efter vores opfattelse meget vigtigt, at tiden bruges målrettet, så den nye sagsbehandlingsmetode ikke bare er udviklet, men også fuldt formidlet via en massiv uddannelsesindsats fra personalet i kommunerne.

Vi venter os også meget af opbygningen af nye formidlingsenheder, der skal sikre en effektiv og præcis formidling af fleksjob.

Vi opfordrer regeringen til at sætte skub i den helt nødvendige fornyelse med inddragelse af private udbydere.

Med reformen sikres det dels, at der er klare incitament til, at den enkelte udfolder sine muligheder, og dels, at samfundet inddrager den enkelte i fællesskabet samtidig med, at de, der er helt afhængige af andres støtte, sikres bedre.

Særskilt skal fremhæves de markante forbedringer af mulighederne for pensionsopsparring. Under udvalgsbehandlingen vil vi gerne sikre, at mennesker, der forud for visitation til fleksjob eller førtidspension har haft en arbejdsmarkeds-pension og lignende, kan fortsætte deres pensionsindbetalinger til deres hidtidige pensionsordning.

I det hele taget ønsker vi størst mulig frihed, når det gælder placeringen af opsparringen.

En række barrierer nedbrydes ved markante forbedringer i fleksordningen, bl.a. med forbedret dækning under ledighed, ferie og en efterlønsnærende tilbagetrækningsordning.

Det har Det Konservative Folkeparti lagt stor vægt på under forhandlingerne. Det er ingen hemmelighed, og det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi gerne ville være nået længere. Vi ville f.eks. gerne have haft endnu lempeligere vilkår, når det gjaldt optjening, og også en bedre dækning under ledighed. Men vi er tilfredse med resultatet.

Fremhæves skal også imødekommelsen af vort ønske om at sikre selvstændige erhvervsdrivende mulighed for at deltage i fleksjobordningen.

Når man ønsker at give forskellige mennesker lige udfoldelsesmuligheder, er det ofte nødvendigt at give dem forskellige tilbud.

Efter vores opfattelse ville det have været direkte hæmmende for mulighederne for at tilgode de særlige hensyn, der skal tages, når fleksjobbere skal have lige muligheder på det ordinære arbejdsmarked, hvis administrationen af fleksjobordningen var blevet overgivet til a-kasserne.

A-kasse-medlemmer og fleksjobbere adskiller sig således defintorisk på forskellige punkter. A-kasse-medlemmer står og skal stå fuldt ud til rådighed på almindelige arbejdsmarkedsvilkår, og de melder sig selv ind i forsikringen og optjener derefter nogle rettigheder.

Fleksjobbere kan derimod netop ikke stå fuldt og helt til rådighed på almindelige vilkår, hvorfor særlige hensyn skal tages, hvilket betyder, at der f.eks. efter vor mening skal lægges mindre vægt på kravet om optjening som betingelse for opnåelse af rettigheder.

Fleksjob kan man ikke bare selv vælge. Det kræver visitation. Vi mener faktisk, at der er en række regler i a-kasse-systemet, som det ville være helt urimeligt at stille fleksjobberne over for.

Under forhandlingerne kæmpede vi således for, at fleksjobbere på flere punkter skulle have lempeligere regler, end de kendte fra a-kasse-systemet. Det lykkedes i et vist omfang, og det er vi tilfredse med.

Og vi er overordentlig tilfredse med, at det er lykkedes at sikre administrationen af fleksjobordningen i det sociale, kommunale decentrale led.

Alt i alt er vi meget tilfredse med den reform, vi nu har forhandlet os frem til. Naturligvis er der punkter, vi kunne ønske os bedre. Sådan vil det altid være. Den, der ikke tør drømme om en endnu bedre verden, lever ikke. Men man skal ikke afvise det gode i det bedstes navn. Derfor anbefaler vi reformen, og det gør vi varmt.

Vi gør det, fordi reformen bæres af et livssyn, som helt og fuldt er Det Konservative Folkepartis. Man skal fremover se på, hvad den enkelte rummer af muligheder, se på, hvad den enkelte kan. Det er en værdig tilgang til mennesker.

Reformen er også båret af retskrav. Reformen er båret af et ønske om at sikre bedre pensionsmuligheder både for nuværende og kommende førtidspensionister, og endelig vil jeg også fremhæve de forbedrede regler for ægtefælleberegning. Der er mange gode elementer i den reform, vi nu er blevet enige om.

Jeg håber, at vi under udvalgsbehandlingen kan rette de småting til, der måtte være, og at vi kan få en rigtig god og gedigen modtagelse af de berørte parter, for dét er afgørende for, at reformen kan føres ud i livet på en fornuftig måde. Men der er meget store socialpolitiske perspektiver i den reform, vi behandler i dag.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Fru Pia Christmas-Møller afsluttede sin ordførertale næsten patetisk med nogle betragtninger, som jeg i øvrigt fuldt ud deler, og som jeg mener er et meget væsentligt grundlag for bedømmelse

af andre mennesker; man skal nemlig bedømme mennesker på, hvad de kan, og ikke på, hvad de ikke kan. Det synes jeg er et glimrende udgangspunkt.

Men det springende punkt i den her reform er jo lige præcis fleksjobbenes rolle. Derfor vil jeg gerne stille det helt konkrete spørgsmål: Er fleksjob en pligt, eller er det en mulighed? Dét er hele omdrejningspunktet. Drejer det sig om, at man fuldt og helt ligesom på det øvrige arbejdsmarked skal stå til rådighed for et fleksjob, eller hvordan hænger det sammen?

Er fleksjobbet en pligt, eller er det en mulighed, som man kan vælge?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Fru Jette Gottlieb har endnu ikke helt forstået kernen i den nye socialpolitiske linje, som tydeligere og tydeligere er trådt frem i de sidste 10-15 år, kernen, hvorefter man erkender, at mennesker har behov for at føle sig nødvendige; at værdighed opstår i spændingspunktet mellem ret og pligt, mellem forventninger og lyst til at leve op til disse forventninger.

Derfor er fleksjob et tilbud, men også et udtryk for at samfundet, fællesskabet, siger til den enkelte: Vi har brug for dig. Vi vil ikke bare betale dig en passiv ydelse for så i øvrigt ikke at høre mere fra dig, sådan som man gjorde fast over hele den sociale linje for 10-15 år siden.

Vi ønsker med aktivlinjen at sige til mennesker: Vær med i vores fællesskab. Det giver rettigheder, det giver også pligter, for vi forventer noget af hinanden.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jo, men det må så siges, at det også giver et ret kontant resultat på det forsørgelsesgrundlag, som man i en eller forstand handicappet så kan opnå. For det betyder jo, at hvis man opfatter det som et tilbud, men siger nej til tilbudet, fordi man ikke orker det af mange forskellige grunde, så er man altså også henvist til et væsentligt lavere forsørgelsesgrundlag end det, der har været bærende i den måde, reformen er fremlagt på, nemlig at man får mulighed for at få den her ledighedsydelse. Det er stadig ud fra den forudsætning, at fleksjobbene ikke bare uden videre er til rådighed. Det tror jeg er en forudsætning. Stort set alle er klar over, at sådan er det nok.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Vi lægger afgørende vægt på, at fleksjobbene bliver tildelt meget præcist. Tilbudene bliver givet ud fra en vurdering af, hvad den enkelte kan, ikke ud fra en vurdering af, hvad den enkelte ikke kan.

Men ud fra hvad den enkelte kan, skal fleksjobbene tildeles eller gives som tilbud. Og er den enkelte i stand til at udfylde et konkret fleksjob, jamen så er der også en forpligtelse til at tage imod det.

Det er præcis, som det gælder på det øvrige arbejdsmarked: Hvis man er ledig og mangler et forsørgelsesgrundlag som følge af arbejdsløshed, så skal man være til rådighed for det, man mestrer, det, man kan magte.

Det afgørende punkt her bliver selvfølgelig at få skabt relevante kvalitetsprægede fleksjob og tilbyde dem til de rigtige. Derfor lægger vi også så stor vægt på formidlingsindsatsen, og vi lægger meget stor vægt på en kvalitetspræget sagsbehandling i kommunerne, som sikrer, at man får matchet de rigtige fleksjob med de rigtige personer.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jo, men det lyder også smukt. Spørgsmålet er bare: Hvad gør man så, når de fleksjob ikke er der? Man kan jo altså ikke formidle dem op af jorden. Der kommer så nogle spørgsmål. Det lyder som om, at det ligger uden for forestillings-evne, at de der ting netop ikke lige matcher. At der muligvis er et fleksjob til rådighed, som netop ikke lige matcher den førtidspensionist eller vordende førtidspensionist, som står over for den formidling, og så kommer der nogle modsætninger i det her.

Hvordan løses de? Løses de med tvang, eller løses de med tilbud? Det er mit spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er det offentliges pligt at tilbyde fleksjob. Den enkelte er ikke forhindret i selv at finde et fleksjob, men det er en forpligtelse, som påhviler det offentlige, derom hersker ingen tvivl.

Kan det offentlige ikke tilbyde et passende, relevant fleksjob, så skal den enkelte, der er visiteret til et fleksjob, sikres ledighedsydelse. Og det i princippet uendeligt.

Vi havde fra konservativ side gerne set, at den ledighedsydelse havde ligget på et højere ni-

veau end det, der er blevet resultatet; det skal ikke være nogen hemmelighed. Men forudsætningen for, at disse personer kan være sikret ledighedsydelse, er, at de er parat til at tage et relevant fleksjob, når det er til stede. Den gensidighed ligger der i ordningen. Men forpligtelsen til at komme med et tilbud ligger ensidigt hos det offentlige.

Aase D. Madsen (DF):

Så barslede førtidspensionspartierne langt om længe med førtidspensionsreformen. Men om det blev et smukt og velskabt barn, kan man jo diskutere. Men Dansk Folkeparti mener under alle omstændigheder, at det er et meget problematisk barn, der her skal holdes over dåben.

Jeg vil da starte med det positive først, og det er lovforslag nr. L 135 om fleksydelsen.

Dansk Folkeparti mener generelt, at personer på fleksjob skal ligestilles med alle andre på arbejdsmarkedet. Det er derfor et skridt i den rigtige retning, at der nu også indføres en tilbagetrædelsesordning for de personer, der arbejder i fleksjob, altså en slags efterløn.

Men fleksydelsen er jo fastsat til 91 pct. af sygedagpengesatsen, og det er en forhøjelse i forhold til det nuværende, og det er jo en positiv ting, som Dansk Folkeparti finder helt i orden.

Forslaget her kan vi altså godt gå ind for, og vi lægger gerne stemmer til det, når den tid kommer.

Så vil jeg lige sige lidt om lovforslag nr. L 136, og dér mener vi, at arbejdsmarkedet skal være åbent for de personer, der har nedsat arbejdsevne. Det skal vi naturligvis også give udtryk for via lovgivningen, og det ligger der i dette forslag, og den del af forslaget støtter vi.

Men det skal naturligvis kun være dem, der ønsker at komme ud på arbejdsmarkedet, der skal ud i fleksjobbene. Der må aldrig være et moment af bevidst eller ubevidst tvang eller pres fra kommunernes side, og sagsbehandlingen skal være på et højt, fagligt niveau. Jeg kan se, at man er ved at lave nogle nye sagsbehandlingsmetoder, og det håber vi så hjælper. For det er jo uhyre svært at se præcis, hvor afgrænsningen af arbejdsevnen skal ligge, og vi har set mange ulykkelige sager, hvor de kommunale lægekonsulenter har ændret på speciallægernes erklæringer og derfor har været årsag til et afslag på en ansøgning om førtidspension. Jeg tror i øvrigt, det er noget, vi skal tage op i den kommende tid og se nærmere på.

Dansk Folkeparti er bange for, at det ikke er realistisk at skaffe de mange fleksjob, der skal til, så der bliver mulighed for, at fleksjobberne kan komme ud på det rummelige arbejdsmarked. Og hvis der ikke er det fornødne antal fleksjob, så vælter hele kolossen på lerbædder.

Dansk Folkeparti frygter, at det medfører, at mange falder i det såkaldte sorte hul eller parkeres på ledighedsydelsen, eller måske kommer der kommunale aktiviteter uden kvalitet, for nu skal man jo have alle med selv den mindste smule arbejdsevne tilbage på arbejdsmarkedet.

Det er der også mange hørings svar, der giver udtryk for. Bl.a. skriver Kommunernes Landsforening i deres hørings svar, at »Udmøntningen af førtidspensionsreformen og det rummelige arbejdsmarked vil være en af de absolut største udfordringer, kommunerne bliver stillet over for i de kommende år.« Og det er vist meget, meget diplomatisk sagt.

Vi må også gøre det klart, at der jo skal bruges utrolig store ressourcer for at få de arbejdspladser i gang med hensyn til hjælpemidler. Og for at fleksjobberne overhovedet kan komme ud på arbejdsmarkedet, er der også brug for hjælpemidler, og det vil så sige, at der også skal stilles et stort antal handicapbiler til rådighed. Vi har med glæde set, at ministeren arbejder for, at vi får disse handicapbiler på en sådan måde, at det også kan blive brugte biler, og det synes jeg er utrolig positivt, og det takker jeg for at ministeren tager op.

Som jeg har sagt, er vi meget, meget skeptiske over for dette lovforslag, som står og falder med, at der kan skaffes de nødvendige fleksjob, og det kan vi ikke rigtig se ligger i det, som det er i øjeblikket. Men jeg tror, det ender med et nej, når vi skal stemme ved tredjebehandlingen.

Så kommer vi til rosinen i pølseenden, og det er selve førtidspensionsreformforslaget.

Tiden tillader desværre ikke, at jeg går i detaljer, men Dansk Folkeparti finder det positivt, at førtidspensionen skal udbetales efter én sats, og den ligger jo som sagt på dagpengeniveauet. Men hvorfor skal samlevende eller ægtefæller dog straffes økonomisk med et fradrag på 15 pct.? Hvorfor gør reformpartierne dog ikke en gang for alle op med forsørgelsespligten på dette område.

Der er også en anden sag, der kan få Dansk Folkeparti op på de høje nagler, og det er problemet med, at der skabes et A- og et B-hold med hensyn til de kommende og de nuværende førtidspensionister. De nuværende førtidspen-

sionister bliver så at sige låst fast i systemet i op til fyrrer år uden udsigt til væsentlige ændringer i deres forhold, og det er totalt uacceptabelt. Desuden vil det medføre en masse administrativt bøvvl, når der skal administreres efter to helt forskellige førtidspensionssystemer.

De nuværende 273.000 førtidspensionister er blevet næsten usynlige i hele dette reformlovs-kompleks, måske lige bortset fra at den nye opsparingsordning også omfatter de nuværende førtidspensionister, og det er da positivt.

Men jeg tvivler stærkt på, at de økonomisk svagest stillede får råd til at betale bidraget til denne pensionsordning eller opsparingsordning, som man jo kalder den, for bidraget er temmelig højt, og de førtidspensionister, der er dårligst stillet økonomisk, har jo ikke råd til at betale dette bidrag. Det vil sige, at de ikke får lagt den ekstra skilling oven i folkepensionen til den tid, og de har det jo svært nok i forvejen, så det får de ikke rigtig nogen fordel af.

Der skal findes en løsning på A- og B-holdsproblematikken. Enten skal de nuværende førtidspensionister kunne vælge at overgå til den kommende ordning, eller også skal der ske en regulering ved, at man gradvis udjævner forskellen, således at alle ad åre kommer ind under den kommende ordning, gradvis ad nogle trappe-trin, eller hvordan man kan finde ud af det. Vi kan simpelt hen ikke være andet bekendt, vi kan ikke have et A-hold og et B-hold i det danske samfund.

Vi har modtaget mange hørings svar, bl.a. fra Ældre Sagen og De Samvirkende Invalideorganisationer med regneeksempler, der viser, at visse grupper af de nuværende førtidspensionister – de handicappede – reelt kan få en bet, altså en mindredbetaling, på fra 11.000 til 27.000 kr. om året. Jeg kan ikke rigtig se nogle tal i lovforslaget, så det er noget, vi vil arbejde på at få nogle analyser af i forbindelse med vores udvalgsarbejde.

Der ligger også hele det problem med bruttoficeringen, tror jeg nok det hedder, som skal indarbejdes, og det er jeg ikke rigtig klar over om det er. Men som sagt vil vi have de reelle tal på bordet, så vi kan se, hvor forskellen ligger. Det er jo meget små økonomiske ændringer, der skal til for at vælte budgettet netop for førtidspensionisterne, og derfor er det meget vigtigt, at forslaget her ikke er med til at kuldsejle de grupper økonomisk. Derfor vil vi have de rigtige tal på bordet.

Men der ligger altså, som jeg har skitseret, så meget negativt i det her forslag, at jeg tror, Dansk Folkeparti også kommer til at sige nej til det.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Da jeg vågnede i morges, tænkte jeg, at det her vel nok er en god dag for dansk socialpolitik, og den opfattelse har jeg bevaret gennem hele den lange dag. Det er jo i realiteten en historisk dag. Og kan man ikke se det på ordførerne, så kan man i hvert fald se på embedsmændene, at det er deres barn, vi holder over dåben i dag. Der burde være tæt besat, men det er der ikke, sådan er det herinde i Folketinget. Til gengæld har vi lavet noget, der er holdbart, og som rækker meget langt fremover.

Jeg vil gerne sige, at vi har ventet længe på det, Folketinget har presset her til sidst, og vi fik taget hul på en, hvad var det dog, vi kaldte det? Ikke en diskussionsklub, men et mere neutralt ord. Det kom efter pres fra Enhedslisten, kan jeg huske. Der lå et forslag, hvor man var nødt til at gribe til handling, så lavede vi en studiekreds, og så gik vi ind i nogle reelle forhandlinger, og jeg synes, de har været så utrolig gode.

Det var nogle meget fine forhandlinger hele vejen igennem, som medførte, at vi fik besvaret samtlige de spørgsmål, vi har stillet. Og det, jeg synes er helt utroligt, er, at man kan skrive så hurtigt i Socialministeriet, for når vi havde gjort en problemstilling klar, så tog vi en tår kaffe, og så lå det på bordet. Så vidste vi, hvad det var, vi havde diskuteret, det er det, der har været så fint.

Det har været en usædvanlig god form, som vi har haft, men det betyder også, at når man ikke har medvirket i hele den lange proces, så vil man da stille en masse spørgsmål, og vi andre skal såmænd nok også blive ved, selv om vi har været så privilegerede, at vi har været med.

Det udvalgsarbejde, der kommer, bliver givetvis meget grundigt, men så er det jo heldigt, at man i ministeriet har svar på næsten alt, fordi det er lavet igennem den lange tid, så det behøver man ikke at skulle have fat på igen. Og jeg vil gerne se dem, der kan finde en ny vinkel, det tror jeg bliver svært.

Det væsentlige ved det her er, at vi har brudt grundlæggende med opfattelsen af, hvilke mennesker der har behov for en førtidspension, bl.a. i erkendelse af, at det er arbejdet, det enkelte menneske identificerer sig ved. Nu er det ikke længere det negative, det, man ikke kan, som er

i fokus. I stedet for fokuserer man fremover på det enkelte menneskes evner og kvaliteter, det unikke ved det enkelte menneske. Det er det bærende element i reformen, det er det, vi skal holde fast i.

Førtidspensionsreformen skal ses i den sammenhæng, at det er det rummelige arbejdsmarked, vi gerne vil skabe, og jeg er helt klar over, at det er en forudsætning for, at reformen kommer til at fungere.

Lovkomplekset fordeler sig på tre lovforslag, hvoraf de to første træder i kraft 1. juli 2001, og det er lov om fleksjob, ledighedsydelse og sagsbehandling samt lov om fleksydelse.

CD har i hele forhandlingsforløbet været optaget af at skabe en lovæssig ramme om fleksjob, som vi har kaldt look-alike, fordi vi ville have, at det skulle ligge så tæt på det almindelige arbejdsmarked som overhovedet muligt, og det var ikke mindst for at få aflivet myten om et A- og et B-hold på arbejdsmarkedet, det synes vi var uholdbart.

Fleksjob bliver med reformen klart adskilt fra førtidspension, og til at varetage den formidling af fleksjobbene har vi også haft en diskussion. Vi blevet enige om, at der bliver oprettet et antal formidlingsenheder, og de bliver et meget vigtigt led i virkeliggørelsen af det rummelige arbejdsmarked.

At enhederne så kan oprettes i både offentligt og privat regi, det giver den fleksibilitet, der gør det muligt at indrette sig lokalt, som det nu er mest hensigtsmæssigt.

Ledighedsydelsen synes jeg er en nyskabelse, og den har til formål at sikre en sammenhæng i systemet, så ingen, der har valgt eller er blevet indstillet til et fleksjob, sætter sig mellem stole, og derved fjerner vi endnu et argument imod at påtage sig et fleksjob.

For at sikre en ensartet sagsbehandling landet over er der på baggrund af erfaringerne i et par kommuner skabt en helt ny model for sagsbehandling, og den skal ligge til grund for hele lovkomplekset. Og igen er det den enkeltes ressourcer og evner, man fokuserer på.

Men den egentlig ændring i pensionsloven, den, som i dag hedder lovforslag nr. L 137, træder først i kraft år 2003, idet kommunernes sagsbehandlere først skal på kursus i sagsbehandlingsmetoden. Det, der fra min side især fremhæves ved loven, er forenklingen af ydelsessystemet, styrkelsen af retssikkerheden og en alderspensionering gennem ATP med mulighed for at tegne en favorabel tillægspension.

Retssikkerheden betyder bl.a., at den borger, der er indstillet til pension, selv kan følge hele sagsbehandlingen; der bliver gennemsigtighed i det, og man får retskrav.

Forenklingen ligger i, at der nu kun er ét ydelsesniveau i pensionsloven, og at de handicap-kompenserende ydelser nu er klart skitseret og lagt over i serviceloven.

Alderspensioneringen er jeg ualmindelig glad for. Der har vi lagt rigtig mange kræfter i fra CD. Vi har oven i købet haft det med til en finanslovforhandling for et stykke tid siden, fordi vi var klar over, at der blev penge tilovers, da vi ændrede på lovgivningen om aldersgrænsen for folkepension. Der var jeg så letsindig på CD's vegne at give førtidspensionisterne et løfte, da de var inde og besøge os, nemlig at jeg har stor forståelse for, at udsagnet, at man ikke bliver rask, fordi man fylder 67 år, ikke blev løftet af, fordi grænsen blev 65 år, tværtimod.

Der var kun én enkelt fornuftig løsning, og det var en alderspension, det vil sige, at den ATP-pension, man har i dag, som man kan tilslutte sig frivilligt, den bliver udbygget, forbedret og obligatorisk, så man på den måde kan sikre sig, at alle bliver dækket.

Derudover bliver der som noget nyt, og det synes jeg er utrolig godt, tilbud om at tegne en tillægspension på de vilkår, vi kender fra pensionskassernes ordninger. Det er en meget fordelagtig pension, ikke alene hvad betingelserne angår, men da også med hensyn til fordelingen af indbetalingen og særlig den ydelse, som man får sidst.

Så jeg synes, der er rigtig god grund til at glæde sig over, at reformen i dag er til førstebehandling, men det ville ligge mig meget på sinde, at det var et samlet Folketing, der stemte for den til sin tid, for reformen må godt blive langtidsholdbar. Det betyder så også, at vi under udvalgsarbejdet må tage den tid, der skal til, for at gå samtlige hjørner igennem, sådan at vi også, synes jeg, særlig os fra det her hus sammen med pressen kan skabe en forståelse for, hvad det er, vi gerne vil.

Det er jo ikke noget, der skal være dårligt for mange. Tværtimod. Det kan være, der er få steder, hvor vi bliver nødt til at rette loven ind, men for de fleste vil det her være en ufattelig god reform.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Ja, om det vil blive en ufattelig god reform for de fleste vil jo kun praksis komme til at vise. Men jeg vil gerne spørge om selve forsørgelsesgrundlaget. Hvad er logikken i, at man fastsætter en sats, der hedder 91 pct. af de maksimale dagpenge, til noget, der kan komme til at svare til en livslang forsørgelse?

Altså når man har fastsat et dagpengeniveau, så fastsætter man det jo bl.a. ud fra en tankegang om, at folk selvfølgelig ikke skal leve af dagpenge hele deres liv, og at man også godt ved, at folk, der er arbejdsløse, udskyder en lang række udgifter, indtil de kommer i arbejde. Hvad er grundlaget for, at man så mener, at det er forsvarligt at fastsætte et niveau, som hedder 91 pct. af det beløb, som en mulig livslang forsørgelse? Det vil være tilfældet i den situation, hvor man rent faktisk ikke kan opnå fleksjob.

Jeg vil også godt spørge, om det er realistisk, at der skulle kunne opnås fleksjob til alle, der har behov for det.

(Kort bemærkning).

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Vi har brugt rigtig lang tid på at drøfte ydelsesniveauer. Det har vi også gjort set i forhold til, hvad man i øvrigt på mindsteløn kan opnå på arbejdsmarkedet.

Det har også været en drøftelse, der skulle ses i lyset af, at man nu omlægger sådan, at man klart skiller, og at man har lagt de handicapbase-rede ydelser over i serviceloven. Men det skal selvfølgelig også særlig ses i forhold til den økonomi, der er til rådighed for reformen.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg forstod på det svar, at CD gerne havde set et højere forsørgelsesgrundlag. Men så vil jeg spørge, nu hvor forudsætningen for, at det forsørgelsesgrundlag er det relevante, jo er, at man har optjent ret til ledighedsydelse: Hvad med de mennesker, der ikke har det, og som ikke kommer i den situation, at de får tilbudt et fleksjob alene af den ikke grund, at det ikke eksisterer? Hvad med deres forsørgelsesgrundlag?

(Kort bemærkning).

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg tror, jeg nævnte, at en forudsætning for, at reformen kommer til at fungere, er, at det rummelige arbejdsmarked bliver skabt. Og hvis det

er sådan, at fleksjobbet ikke kan tilbydes, så kommer man på fleksydelse.

Og så vil jeg igen sige, at de niveauer, der ligger, skal ses i balancen til mindstelønnen på arbejdsmarkedet, plus at vi har skullet holde os inden for satspuljens rammer.

Så altså ja, det har også noget med økonomi at gøre, men der bliver ikke efterladt nogen, som sidder mellem to stole i det her system. Der vil ikke være nogen, som ikke får en forsørgelse, de kan leve af. Det er jo det, der er hele formålet med det.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Nej, hvis man ikke får et fleksjob, så kommer man på ledighedsydelse. Så kommer man ikke på fleksydelse.

Men det, som jeg vil spørge om, er: Hvis man nu er i den situation, at man ikke har optjent ret til ledighedsydelse, så er niveauet jo kontanthjælp, det vil sige, at så står man altså i en situation, hvor kontanthjælpen er den livslange forsørgelse. Er det et relevant forsørgelsesgrundlag for mennesker, der uforvarende, uforholdt er kommet i en situation, hvor de på grund af et handicap ikke er i stand til at arbejde selv?

(Kort bemærkning).

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Nu kan jeg ikke længere huske, hvad det hedder, men der er jo altså netop lagt ind, at man får nogle muligheder for at gå ind i det på en måde, der gør, at man ikke fuldt ud skal optjene. Der er jo lagt muligheder for dispensationer ind. Altså det er nemmere. Det er jo ikke tanken med det her, at man vil sætte folk på kontanthjælp. Det har det aldrig været. Og derfor er der så bygget de her hensyn ind i det.

Anders Samuelson (RV):

Først et citat:

»Der er tale om det måske mest perspektivrige sociale tiltag i årevis, fordi reformen bygger på et helt nyt syn på mennesker med varig nedsat arbejdsevne. Fremover skal deres pension ikke beregnes efter, hvor kassable de er. Fokus skal i stedet vendes 180 grader for at sikre dem en plads i samfundet gennem et fleksjob så langt, deres arbejdsevne nu rækker«.

Det er et citat fra Politikens leder nogle uger før jul, og jeg er fuldstændig enig i lederens udsagn.

Lidt baggrund i høj grad med radikale briller herefter:

Medlem af Europa-Parlamentet, tidligere medlem af Folketinget og tidligere minister Lone Dybkjær, og forhenværende socialminister Aase Olesen lancerede tilbage i 1980'erne begrebet den aktive socialpolitik. Det blev de ikke kun populære på.

Det Radikale Venstres socialudvalg og arbejdsmarkedsudvalg har løbende behandlet problemstillingen: Hvordan undgår vi at parkere folk mod deres vilje på en passiv ydelse?

Tilbage i 1996 på Det Radikale Venstres sommergruppemøde lancerede Marianne Jelved og Jørgen Estrup det første stykke papir, der beskrev de første radikale ideer til en reform af førtidspensionen.

I forbindelse med Det Radikale sommergruppemøde i 1997 lancerede man papiret »Velfærd med ansvar«, og i valgkampen op til folketingsvalget i 1998 gik Det Radikale Venstre til valg på det, som man kaldte 20-pct.s-problematikken, altså spørgsmålet om, hvordan vi giver det marginaliserede Danmark en bedre mulighed for at opnå en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det efterfølgende sommergruppemøde i 1998 supplerede med arbejdsrapiret »Det rummelige arbejdsmarked« med fokus på effektiv formidling af job med udgangspunkt i den enkeltes muligheder frem for begrænsninger. Strategien var: For det første at få den generelle arbejdsløshed ned. Og det var lykkedes fra 1993 til 1998. For det andet at etablere det rummelige arbejdsmarked. Og for det tredje herefter at indføre et nyt førtidspensionssystem. I den rækkefølge vel at mærke, for ellers ville korthuset falde.

I løbet af 1999 lagde en række partier op til en hurtig reform. En for hurtig reform efter vores opfattelse, fordi vi ikke havde fået det rummelige arbejdsmarked tilstrækkeligt etableret, så der var en udsigt til, at det ville komme til at fungere fuldt ud. Derfor lagde vi os på tværs, og vi fik skyld for at ville udskyde reformen, men det, vi ønskede, var blot at fastholde tidsplanen.

Senere i 1999 offentliggjorde vi så vores præcise ønsker i kronikken »Et mulighedssamfund«, der blev trykt i Berlingske Tidende. Ideen var at gøre det klart, hvad vi gik efter, og vores ønsker var: Overhold tidsplanen, styrk formidlingen, giv bedre rettigheder til fleksjob og forenkelt systemet, skær ydelserne ned til én ydelse og læg den på et ordentligt niveau, styrk retssikkerheden og endelig, eller rettere sagt først og fremmest: se på muligheder frem for begræns-

ninger, dvs. arbejdssevne i stedet for erhvervsevne.

Enhver reform har vanviddets skær over sig, er der nogen, der har sagt, og det gælder også for førtidspensionsreformen, øjensynlig også for vores forslag til en reform. Sådan kan man i hvert fald godt opfatte nogle af de udsagn, der er kommet.

Reaktionen var i hvert fald ikke udelukkende begejstring, da vi offentliggjorde vores ønsker. Ja, så vidt jeg husker, blev jeg faktisk oven i købet af en person fra prominent hold anklaget for at være decideret asocial, oven i købet i Radioavisen. Det er ikke hver dag, man får den store ære. Nogle benyttede lejligheden til at byde over, andre satsede på en tostrengt model.

Og i dag er der så flertal, der står bag den model, som vi behandler i dag.

Vi, der har arbejdet med denne reform, ved, at vores ideer undervejs har været upopulære, men vi har troet på, at vores ideer var rigtige. Vores mål har været klare, og det tør jeg sige har været gældende for alle, der står bag reformen. Vi har ikke altid været enige om midlerne, men vi har været enige om at nå et resultat, og det har vi nået.

Derfor er det skønt at se, at det ser ud til, at vi kan gøre arbejdet færdigt, så reformen kan træde endelig i kraft fra 2003, igen helt efter tidsplanen.

Nu står vi så over for den virkelige udfordring. En udfordring med masser af muligheder, men også en udfordring, som kræver opbakning for at blive en succes.

LO skal, som andre organisationer, overvinde en vis form for egoisme. En egoisme, der undervejs har fristet dem til at lade deres egen interesse i at skaffe sig flere a-kasse-medlemmer gå forud for kommende fleksjobberes interesser.

Vi skal overvinde Danmarks Arbejdsgiverforerings tilbagelænedede og småfornærmede attitude, der undervejs har fået dem til at tage førtidspensionister og fleksjobbere som gidsler i forbindelse med andet lovgivningsarbejde, f.eks. arbejdsmiljøreformen. Og vi skal overvinde Kommunernes Landsforenings konstante fokus på økonomi frem for mennesker og deres evige trusler om at blokere for en ordentlig formidling af fleksjob.

Men de skal alle være tilgivet, for nu peger alle på, at de trods alt og trods alle forbehold vil bakke op bag reformen. Og kan vi få LO, DA og KL med, ja, så er denne reform, som Politiken

skrev i sin leder, måske den mest perspektivrige sociale reform i årevis.

Men vi skal også give andre mulighed for at bidrage konstruktivt på lokalt plan i et succesfuldt samarbejde med lokale udgaver af de nævnte organisationer.

Derfor etableres der jobformidlingshuse rundt om i Danmark. Disse formidlingshuse, som vi fra Radikal side har ønsket i flere år, skal være og har bevist, at de kan være murbrækkere til det rummelige arbejdsmarked.

I Helsingør har Handicapidrættens Videnscenter i samarbejde med de lokale været tovholder for formidlingshuset Flexgruppen. De har skaffet 100 i arbejde i løbet af 1 år – det var målsætningen for 3 år, et imponerende stykke arbejde – ved at være et frirum, hvor udgangspunktet har været den enkeltes muligheder, og hvor alle lokale kræfter som sagt har arbejdet sammen. Det er et eksempel til efterfølgelse.

Reformen er ikke en garanti i sig selv. Den er en udfordring. Og i Det Radikale Venstre er vi stolte over at have været med til at udforme de nye rammer.

Nu skal de udfyldes. Rammerne skal udfyldes af arbejdsgivere, rammerne skal udfyldes af alle kollegerne ude på arbejdspladserne. Rammerne skal udfyldes af os alle sammen på tværs af den »indholdsløse kamp mellem sanseracer«, som der var en gammel radikaler, der sagde engang.

Til slut: Jeg tror ikke, at der er mange, der går efter en plads i Folketinget blot for at varme sædet. Alle folketingsmedlemmer ønsker nærmest desperat at være med til at gøre en forskel. Det føler jeg, at vi, der står bag denne her reform, gør med den her reform, som er frugten af mange års arbejde og mange års ihærdige bestræbelser og som forlænger en linje, der som sagt blev lagt i 1980'erne.

Jeg vil også godt slutte af med en speciel tak til ministeren for en fornem ledelse af forhandlingerne og også en tak til hans medarbejdere for en fantastisk indsats undervejs.

Det Radikale Venstre støtter forslaget.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Nu citerede hr. Anders Samuelsen fra en avis, og det var Politiken. Jeg vil også gerne have lov til at citere fra en avis. Det er en avis helt nede på gulvet. Det er B.T, og der hedder overskriften: »Den reform er et hjerteløst makværk«.

Jeg vil gerne lige tillade mig at læse et lille stykke op: »Oftest er kandidaterne til førtidspensionen nedslidte både fysisk og psykisk. De, jeg har mødt, har kun været interesseret i at få fred, fred, fred for emsige sagsbehandlere, læger, psykologer, der alle producerer stakke af papirer, så klienten dårlig kan se sagsbehandlaren«. Mener hr. Anders Samuelsen ikke også, at det er et vigtigt led i det, vi diskuterer i dag?

Jeg håber, at hr. Anders Samuelsen og førtidspensionsreformpartierne tager hensyn til det her. Det, Dansk Folkeparti jo netop frygter, er, at når alle skal ud på det rummelige arbejdsmarked, så sker der en, kan man sige, overplacering af den type af folk, som jeg citerer om her.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Hvis citatet var udtryk for, at mennesket skal komme før systemet, så er jeg fuldstændig enig i citatet. Der er ingen, der ønsker, at man skal kvæles i papirgange ude i systemerne. Derfor er der, som også andre har understreget, blevet lagt op til, at der skal ske en ordentlig forberedelse. Det var bl.a. derfor, at vi har fastholdt tidsplanen til 2003, så systemerne er klar til at tage den udfordring op, der er lagt op til her.

Hvis det rummelige arbejdsmarked åbner sig yderligere, og det er godt på vej, jamen så kan jeg ikke se, at de problemer vil opstå. Men det er da klart, at alle partier bag denne her reform, og i det hele taget alle partier i Folketinget, inklusive Dansk Folkeparti, vil holde øje med, hvordan udviklingen forløber.

Men jeg er helt overbevist om, at vi får noget godt ud af den her reform, fordi vi netop har sørget for først at få den generelle arbejdsløshed ned og derefter at få bygget et rummeligt arbejdsmarked op, som også har et langtidsperspektiv, og altså som det tredje at få gennemført en ordentlig førtidspensionsreform.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg vil så sige, at som jeg forstår det, er der i øjeblikket en frygt for, at den mølle, man skal igennem for at opnå en førtidspension, ikke arbejder så hurtigt mere. Jeg tror, at det er noget af et paradoks. Er det ikke det? For i førtidspensionsreformen ligger der jo, at man skal have alle ud, eller at så mange som muligt ned til en meget, meget marginal arbejdsevne skal ud, og det tyder på, at der skal endnu mere sagsbehandling til. Er det ubegrundet, når de, der har været gen-

nem systemet, frygter, at det bliver endnu barskere at opnå førtidspension?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Ja, det mener jeg er en ubegrundet frygt. Det, de derimod kan se frem til, er, at der bliver taget udgangspunkt i deres muligheder i stedet for i deres begrænsninger. Som også andre har været inde på, var det kendetegnende gennem mange år, måske specielt i 1970'erne, men også i dele af 1980'erne, at man nærmest parkerede folk og fik fremdyrket en generation, som man kaldte Schlüter-generationen. De var bare parkeret på førtidspension, det var en ulykkelig situation, og jeg ved ikke, om fru Aase D. Madsen mener, at det var en bedre situation.

Det, vi gør nu, er at fokusere på ordentlig sagsbehandling, og samtidig lukker vi op for, at der kan komme flere formidlere ind som supplement til det system, vi kender i forvejen. Med det, vi står over for, og det, der lægges op til, har jeg ikke det billede af vores offentlige system som en maskine, der behandler alle på nøjagtig samme måde. Nej, derimod vil det være et system, som tager udgangspunkt i den enkeltes muligheder frem for begrænsninger. Derfor giver det et helt andet perspektiv end det, vi så måske især i 1980'erne, og det ser jeg frem til.

Formanden:

Fru Jette Gottlieb som ordfører.

Jette Gottlieb (EL):

Det er en lidt vanskelig debat, når en så stor del af Folketingets partier har taget alle diskussionerne under forligsprocessen. Men denne debat har i hvert fald gjort det klart, at en væsentlig forudsætning for de skønmalier, de enkelte forligspartier har fremlagt, er, at man tror på, at det rummelige arbejdsmarked er en realitet, og at arbejdsmarkedet som princip optager og ikke udstøder folk. Men det tror jeg ikke på.

Jeg er sikker på, at vi i virkelighedens verden vil se paradoksproblemer, vil se jobløshed og vil se alle mulige andre problemer af den slags, som præger det øvrige arbejdsmarked, og jeg tror, problemerne vil vokse. Men det er jo altså historien, der vil vise, hvem af os der får ret i den bedømmelse.

Vi er i Enhedslisten bekymrede over det menneskesyn, vi synes præger formuleringerne. Mistro og kontrol bliver udgangspunkt i stedet

for respekt for den enkelte, udviklingen af selv-værd og retten til selvbestemmelse.

Vi tror ikke, at nogen drømmer om et liv som førtidspensionister. Jeg kender mange børn, der gerne vil være brandmand, politibetjent, balletdanser, sygeplejerske, tømrer og sådan noget, men jeg har endnu aldrig mødt et barn, som drømmer om et liv i passiv forsørgelse på kon-tanthjælp eller førtidspension. Derfor bør et-hvert anstændigt møde mellem det sociale sy-stem og den borger, som på grund af varigt ned-sat funktionsevne ikke længere kan klare sit hid-tidige arbejde, tage udgangspunkt i, at borgeren har en god grund til at bede om hjælp, og at må-let skal være, at man sammen finder den bedste løsning.

Har borgeren lyst og mod til at blive revalide-ret, er det den bedste løsning, og en selektiv ar-bejdsplacering i f.eks. fleksjob kunne også være den bedste løsning. Men der er også situationer, hvor det at trække borgeren gennem diverse ak-tiveringer og arbejdsprøvninger tangerer mis-handling. Kvinden, der har arbejdet på filetfab-rikken de sidste 40 år, som er slidt op og har daglige smerter i ryg og arme og underliv, har garanteret holdt pinen ud længere, end nogen læge ville anbefale; hun vil gerne holde den gå-ende indtil efterlønnen, men hun kan ikke mere. Eller tag manden, der har knoklet på slagteriet, og hvor kroppen nu har sagt stop. De tilhører ikke en gruppe, der er stolt over ikke at kunne arbejde, men deres grundlæggende skolekund-skaber og deres alder taler imod revalidering. De kan muligvis klare et fleksjob, men hvis ener-gien er brugt op, og de ikke selv har lyst, bør de kunne få førtidspension. At tvinge dem gennem arbejdsprøvninger, aktiveringer og sådan noget vil fjerne den sidste rest af selv-værd.

Også i Enhedslisten synes vi, at man skal have lov til at arbejde, hvis man har evner, lyst og energi, også selv om man ikke kan yde hundre-de procent. Vi har aldrig været tilhængere af, at mennesker bliver frataget muligheder, fordi de er født anderledes eller har pådraget sig skader i livet, og revalidering har altid været et af de bedste forebyggende elementer. Men siden bi-standslovens ikrafttræden og afskaffelsen af Mødrehjælpen og revalideringscentre har net-op det redskab været anvendt mindre og min-dre. Helt galt gik det for de stærkt fysisk handi-cappede, da der kom tidsbegrænsninger på re-valideringsforløb, for netop i den gruppe var der mange, der skulle have en specialiseret vide-regående uddannelse, f.eks. på et universitet, for

at få noget, de reelt kunne bruge erhvervs-mæssigt. Den stigende tvangsaktivering i løbet af 1990'erne havde også den negative konsekvens, at kommunerne i mindre og mindre grad har brugt revalideringsredskabet.

Vi er enige i – og det må man meget gerne be-mærke – at en førtidspension bør være så høj, at man rent faktisk kan leve af den og derfor ikke har behov for gang på gang at søge kommunen om personlige tillæg til enkeltudgifter. Princip-perne bag den del af reformen er vi enige i. Men vi synes altså ikke, at dagpengemaximum er et rimeligt livs langt forsørgelsesgrundlag. Der vil være førtidspensionister, f.eks. psykisk udvik-lingshæmmede eller stærkt fysisk handicappede, som skal overleve på dagpengeniveau fra de er 18 år, til de når folkepensionsalderen som 65-årige. En sådan indkomst giver aldrig råd til at etablere sig i egen bolig, tage på ferie, hyre en håndværker til at få lavet dyre reparationer, be-tale tandlægeregninger, gå ud at spise, gå i tea-tret eller til frisøren eller sågar i en modebutik. I Enhedslisten er vi varme tilhængere af genbrug, men at dømmе folk til hele livet at købe indbo og tøj i genbrugsbutikker af nød og samtidig tvinge dem til at forsvare mange af de ting, som vi andre sætter stor pris på, synes vi ikke er ri-meligt.

Når muligheden for personlige tillæg bortfal-der, mister førtidspensionisten muligheden for at få bevilget hjælp i ekstraordinære situationer, og netop en stor gruppe af disse mennesker har brug for at have råd til f.eks. håndværkere, fordi de ikke kan gøre tingene selv. Det ser heller ikke godt ud for de børnefamilier, der skal overleve på førtidspension.

I høringssvaret fra DSI kan man se, at en enlig forsøger på førtidspension med de foreslåede regler vil få 11.951 kr. mindre om året, hvis ved-kommende ellers havde været berettiget til mel-lemste pension, og 27.244 kr. mindre om året, hvis vedkommende havde været berettiget til højeste pension. Ikke bare forældrene vil skulle leve med store økonomiske afsavn, men også deres børn. De har i forvejen ofte et større an-svar end deres jævnaldrende kammerater, fordi de bistår med praktiske opgaver, men de vil op-leve, at der bliver sagt nej til det, kammeraterne må og kan, for der er ikke råd til konfirmations-fest og skitur med fritidsklubben, håndboldsko, ridestøvler og de ting, som de måske ser deres kammerater få.

Når forligspartierne vælger at fjerne de per-sonlige tillæg og det særlige børnetilskud, burde

den naturlige konsekvens have været en forsørgelsesydelse, der på en rimelig måde kompenserer for det. Vi er som sagt enige i principperne i ændringerne, men princippet falder lidt til jorden, når ydelseniveauet ikke er højt nok til at modsvare de ting, som falder bort. Vi mener, det ville være rimeligt, at man fik noget, der kompenserer for den indtægt, man kunne få på arbejdsmarkedet, hvis man havde haft arbejdsvennen i behold.

Vi er også forundrede over, at pensionen skal være afhængig af ægtefællens eller samleverens indkomst, selv om vi udmærket er klar over, at der er arbejdet med det spørgsmål. Man skal huske, at pensionen erstatter en arbejdsindtægt, og at der ikke er nogen steder på arbejdsmarkedet, hvor aflønningen afhænger af ens civilstand, så selvfølgelig burde individualprincippet gælde fuldt ud, så alle bliver betragtet som selvstændige personer.

Helt galt går det, når man fastsætter en forsørgelsespligt ud over det, landets øvrige civile love fastslår. Vi ved jo alle sammen, at hvis vi får børn, har vi pligt til at forsørge dem, til de bliver 18 – det fremgår af børneloven – og vi ved også, at vi ved indgåelse af ægteskab eller registreret partnerskab bliver pålagt en gensidig forsørgelsespligt. Det fremgår af loven om ægteskabs indgåelse.

I de to tilfælde træffer vi nogle bevidste valg, som vi ved har nogle forsørgelsesmæssige konsekvenser. Hvis vi derimod vælger at bo sammen med en eller flere andre voksne, påtager vi os ikke en forsørgelsespligt, men bliver vi pludselig uarbejdsdygtige og henvist til at leve af førtidspension, pålægges en eventuel samlever en indirekte forsørgelsespligt. Men hvem skal vurdere, hvornår der er tale om samliv? Måske har man valgt at dele en lejlighed uden at have andet tilfælles end det, at man deler huslejen, eller måske har man valgt at bo i kollektiv. Er man så samlevende i anden eller tredje potens, eller hvad skal det dække over?

For samfundet er der meget ofte indbyggede besparelser i, at folk ikke bor alene. Det mindsker behovet for personlig og praktisk bistand, det forebygger ensomhed og styrker i øvrigt livskvaliteten. Men når den slags straffes økonomisk, når man skal fortælle kæresten, vennen eller vennerne, at der ud over de udgifter, der naturligt følger af at bo sammen, godt kan risikeres at komme en forsørgelsesudgift – ja, så bliver det hele unægtelig noget sværere.

Så er der hele fleksjobsituationen, og her virker de mange fine intentioner altså ikke helt gennemtænkte. Arbejdsmarkedet råber i øjeblikket ikke efter mennesker med nedsat arbejdssevne, og hverken DA, LO eller KL tror på, at de mange fleksjob kan skaffes. Kommunerne vil oven i købet have en økonomisk interesse i at bevilge førtidspension til færrest muligt og prioritere dem, der er berettiget til ledighedsydelse, højest, når der skal skaffes fleksjob, og resultatet bliver altså, at mennesker med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, fra nu af oversat til arbejdssevne, bliver henvist til et liv i usikkerhed, hvor de ikke kan planlægge længere end fra måned til måned, fordi de økonomiske forudsætninger er fuldstændig uafklarede.

Vi kan typisk se følgende fire grupper: en gruppe af folk, der er visiteret til fleksjob, men ikke er berettiget til ledighedsydelse, får kontanthjælp, dvs. brutto 7.711 kr. om måneden. En anden gruppe af folk, der er visiteret til fleksjob, men er berettiget til ledighedsydelse, vil få 10.443 kr. Så er der en gruppe af folk, der får fleksjob. I princippet får de overenskomstmæssig løn, men vi ved jo godt, at i 9 af 10 tilfælde er det ensbetydende med mindstelønnen, og arbejdsgiveren får et tilskud på halvdelen eller to tredjedele af timelønnen. Og så er der den sidste gruppe, nemlig dem, der får førtidspension, og det er altså 12.740 kr.

Uden en væsentlig forøgelse af antallet af fleksjob bliver den sørgelig sandhed nok, at langt de fleste falder ind under de to første kategorier, nemlig dem på kontanthjælp eller ledighedsydelse, hvis de altså nogen sinde kommer så langt i forløbet, at de får optjent retten til det.

Det forekommer også besynderligt, at man frasiger sig princippet om sektoransvar, for med ledighedsydelsen og fleksydelsen får Socialministeriet pludselig ansvar for områder, som normalt sorterer under Arbejdsministeriet. Det eneste naturlige havde været, at ledighedsydelsen og fleksydelsen blev en del af det almindelige arbejdsløshedsforsikringssystem, for de ligner jo til forveksling dagpenge og efterløn. Vilklårene er bare ringere, for ledighedsydelsen er kun på 91 pct., og med fleksydelsen er der ingen bonus for at vente til det 62. år med at gå på dagpenge. Det giver ringere forhold for borgere med nedsat erhvervsevne, og det er det umuligt at se nogen fornuftig forklaring på. Hvis ydelserne havde været placeret i det normale a-kasse-system, havde arbejdsmarkedets parter og ikke mindst fagbevægelsen også i højere grad været tvunget

til at forholde sig til den gruppe, og det ville muligvis have virket befordrende for det rummelige arbejdsmarked.

Vi forstår heller ikke, at der skal oprettes en særlig formidlingsenhed for dem, der er lidt skæve i forholdet til arbejdsmarkedet. Hvorfor skal kommunerne og arbejdsformidlingen ikke i samarbejde varetage deres interesser? De detaljeret beskrevne principper for sagsbehandlingen lægger op til, at socialforvaltningen og sagsbehandleren har et indgående og detaljeret kendskab til arbejdsmarkedet, og det er jo en forudsætning for at vurdere, om en given borger har ressourcer i behold, som kan bruges. Men hvorfor er det ikke den afdeling, der har et indgående kendskab til borgeren og arbejdsmarkedet, der sammen med Arbejdsformidlingen skal finde de konkrete job?

Jeg er nødt til at spørge: Tror forligspartierne, at viljen og åbenheden hos arbejdsgiverne bliver større af, at de besøges af skole- og ungdomsvejledere, der skal skaffe praktikpladser til folkeskoleelever, af erhvervsskolevejledere, der skal skaffe uddannelsespladser til elever, af AF-konsulenter, der skal skaffe pladser til forsikrede ledige, af kommunale jobkonsulenter, der skal skaffe pladser til kontanthjælpsmodtagere, og af dem fra de nye formidlingsenheder, der skal skaffe plads til folk med nedsat arbejdsevne?

Handicapkompensationen er uigennemskuelig. Vi frygter, at det hele drukner i overadministration, fordi der skal dokumentation til for at få kompensation, og hvis ikke alt skal overlades til det kommunale skøn, kræver det en meget detaljeret vejledning. De handicappede kan let blive tabere.

Og er det en rimelig ekstraudgift, at man skal købe to biografbilletter i stedet for én, fordi man skal have en hjælper med? I kommune A mener man ja, men i kommune B mener man måske nej. Skal man som handicappet registrere og overveje alting, er det faktisk ganske vanskeligt og kan blive meget bureaukratisk.

Nu kan jeg ikke nå mere angående sagsbehandlingen, men jeg kunne godt tænke mig at vide, om forligspartierne er klar over, at kun ca. 40 pct. af pensionssagsbehandlerne har en socialrådgiver- eller socialformidleruddannelse og altså er dårligere uddannet end den gennemsnitlige kommunale sagsbehandler.

Børge Klit Johansen (KRF):

Kristeligt Folkepartis ordfører på området, fru Tove Videbæk, kan ikke være til stede, hvilket

hun beklager meget, og jeg skal i hendes sted fremføre følgende:

Som socialordfører har jeg og sikkert også mine kolleger i udvalget fået et hav af henvendelser fra personer, som var kommet i klemme i systemet, især i førtidspensionssystemet. Således har jeg fået adskillige henvendelser fra borgere, som bliver trukket igennem et arbejdsprøvningsystem. Ofte er det mennesker, der er så syge, at de bliver mere syge af arbejdsprøvnningen, og andre er i arbejdsprøvningsystemet i årevis, op til 4-5 år.

Borgerne udtaler, at ofte er det ikke selve arbejdsprøvnningen, der er det værste, men derimod usikkerheden, utrygheden. Man får ikke handlingsplaner, man skal arbejde mere, får man at vide. Men man får ikke at vide, hvad næste skridt i arbejdsprøvnningen er, og hvornår det kommer. Man må bare vente i usikkerhed, og i denne ventetid er det så, det kan ske, at sygedagpengene ophører, og man bliver overladt til kontanthjælpssystemet. Men er man så heldig eller rettere uheldig at være godt gift, og ægtefællen har en lønindkomst – ja, så kan man ikke få kontanthjælp og ender i det sorte hul, og i det sorte hul, uden kontanthjælp og uden viden om, hvad der skal ske fremover, er der adskillige borgere i Danmark, der har måttet gå fra hus og hjem.

Det er utrolig mange sørgelige livshistorier, vi er blevet bekendt med i de senere år, og derfor er det positivt, at vi nu får en ny ændring af loven. Der fastlægges regler om undersøgelsen af arbejdsevne, om sagsbehandling og om fremgangsmåder. Der er et antal kommuner, der i samarbejde med Socialministeriet har udarbejdet »den gode sagsbehandlingsmetode«, og det er meningen, at den skal bruges i alle kommuner, og at alle sagsbehandlere skal efteruddannes i brugen af den.

Dette ser vi i Kristeligt Folkeparti meget frem til, så vi i langt højere grad rundt om i landet vil se medmennesker, der ikke længere kan klare et fuldtidsarbejde, blive behandlet værdigt og med respekt, så de er trygge og helt præcist ved, hvad der skal ske og hvornår, og hele tiden er med i beslutningerne. Hvis borgerne kan udføre noget arbejde, skal de tilbydes fleksjob, som kan formidles af en formidlingsenhed eller af andre virksomheder, men det vigtigste er, at dette arbejde foregår effektivt og med respekt for den enkelte borger.

Et andet punkt på min ønskeliste til førtidspensionsreformen var, at borgere, der er så syge,

at de bliver mere syge af arbejdsprøvning, skal have lov til at slippe for at blive trukket igennem et arbejdsprøvningsystem, som blot påfører dem smerte og alligevel ikke nogen sinde vil sætte dem i stand til at klare et job. Derfor er vi i Kristeligt Folkeparti glade for, at det i § 71, stk. 2, er nævnt, at i tilfælde, hvor det er åbenbart formålsløst at trække borgere igennem arbejdsprøvning, skal borgerne skånes for dette.

Der er rigtig mange positive elementer i forslaget til førtidspensionsreform, bl.a. at borgere, der er visiteret til fleksjob, får ret til ledighedsydelse, og at også borgere, der er ansat i fleksjob, har ret til ledighedsydelse under ferie.

Personer, der er visiteret til fleksjob, skal have mulighed for at få fleksydelse fra det 60. år, når de trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Denne del af forslaget har til formål at sikre efterlønslignende rettigheder til personer i fleksjob. Vi har alle været meget bekymrede over, at folk på fleksjob ikke havde mulighed for at få efterløn, når de engang forlod arbejdsmarkedet, og derfor har vi i Kristeligt Folkeparti været meget optaget af at få også dette område sikret. Det var rent faktisk et af de punkter, jeg havde på min og Kristeligt Folkeparti ønskeliste over de elementer, som skulle med i en ny førtidspensionsreform, hvis Kristeligt Folkeparti skulle støtte den.

Med dette forslag om fleksydelse sker der en forbedring af tilbagetrækningsmulighederne og vilkårene for personer i fleksjob, og det var det, der var meningen. For Kristeligt Folkeparti er det allervigtigste i sagen ikke, om denne fleksydelse administreres af Socialministeriet eller af a-kasserne. For os er det vigtigste, at fleksjobbernes vilkår forbedres, og det bliver de med dette forslag.

Et andet godt element i reformen er, at borgeren selv kan anmode kommunalbestyrelsen om at få taget sin førtidspensionssag op, og at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse senest 3 måneder efter tidspunktet for sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension. Således skulle borgerne i fremtiden blive skånet for de lange ventetider, de måneder og år, hvor de har ventet i uvished om, hvad der skulle ske og hvornår. Utrygheden har været til at skære i for mange borgere, og de har følt sig uværdigt behandlet og ydmyget i systemet.

Der er en lang række rigtig gode elementer i forslaget, og Kristeligt Folkeparti støtter det.

Tom Behnke (FRI):

Det blev sagt tidligere i debatten, at det ville have været godt, hvis der var flere partier, der stod bag dette forlig. Men det kunne jo ikke lade sig gøre, for selv om vi bød os til, og selv om vi var med i de indledende faser, fik vi ikke lov til at blive siddende ved bordet. Det var ikke, fordi vi stillede urimelige krav eller lignende, men på et tidspunkt snævrede man kredsen ind. Det valgte man selv, så med hensyn til ønsket om, at der havde været flere, der stod bag forliget, ønskede man selv den begrænsning, og det kan vi jo ikke gøre så meget ved. Men det, vi efterfølgende kan gøre, er selvfølgelig at vurdere det, som nogle partier er blevet enige om bag lukkede døre.

Man har formentlig siddet og lavet en masse regneeksempler, fundet ud af den dybere mening med disse forslag og konsekvenserne af forslagene og fundet frem til, at det var en orden, som alle kunne leve med. Men det har vi andre jo været afskåret fra, og det vil sige, at vi er nødt til at forholde os til forslagene, som de ligger her. Det har ordførertalerne fra de partier, som ikke har været med til alle de møder, der har været holdtovre i ministeriet, selvfølgelig også båret tydeligt præg af, og det er da ærgerligt, for jeg tror, at når man er nået frem til et forlig, som kan samle partier fra SF og helt over til Venstre, er det, fordi der er noget gods i det, fordi det er noget, der er til at leve med, og som vi andre formentlig også kan tilslutte os.

Men det forudsætter selvfølgelig, at man gransker forslagene ganske nøje, og det forudsætter også, at der bliver stillet en række spørgsmål af opklarende karakter, fordi vi er nogle, der ikke sad med ved bordet, og som har behov for at høre lidt mere om de beregninger, som har gjort, at man er nået frem til lige præcis den løsning, vi behandler her i dag.

Det, vi i Frihed 2000 sætter stor pris på ved forliget, er, at man nu går væk fra at se på, hvor syge folk er, til at se på, hvor raske de er, og ikke længere ser på, hvad de ikke kan, men på hvad de kan. Det synes vi er godt og positivt. Alene det, at man anlægger det syn, at når nogen kommer og siger: Den er helt gal, jeg kan ikke længe yde det, som jeg har gjort – så siger man med det samme: Det er så i orden, men hvor meget kan du så yde? Lad os prøve at se på det i stedet for.

Vi synes, det er godt, at man ser på ressourcerne i stedet for at se på manglerne, for der er efter vores opfattelse heller ingen tvivl om, at et

langt stykke hen ad vejen er det hensigtsmæssigt, at de, der kan arbejde, også får mulighed for at gøre det. Der er ingen tvivl om, at det, at man er med på arbejdsmarkedet, det, at man kan komme på en arbejdsplads og have social omgang med andre osv., er guld værd for langt, langt de fleste mennesker, hvis de overhovedet kan være med, og derfor tror jeg, at det er en god vinkel, man har lagt ind i forslagene.

Vi er også tilfredse med, at man prøver at forenkle systemet, så det bliver nemmere gennemskueligt, og de personer, som desværre er henviset til systemet, i det mindste er i stand til at kunne forstå og gennemskue tingene – forudse, hvad der kommer til at ske, og hvad deres rettigheder og pligter er. Det hele bliver langt mere tydeligt, end det har været tidligere, og det er en god ting. Det er også fint, at man fra regeringens side nu slår et ekstra slag for fleksjobbene. Man hjælper aktivt med til at finde fleksjob, oprette fleksjob og sikre, at de rigtige personer kommer ud i de rigtige fleksjob, altså at fleksjobbet passer til den, som skal udfylde rollen.

I den sammenhæng er det vigtigt for mig at understrege, at det ikke altid er nok, at der findes en arbejdsplads. Vi må også fastholde de ordninger, som allerede findes i dag og ikke bliver ændret med forslagene, men formentlig kører videre, nemlig at man kan være med til at indrette sin arbejdsplads, at der er muligheder for tilskud til at hjælpe handicappede, bl.a. med indretningen af arbejdspladsen, og at give lønkomensation til arbejdsgiverne, så de også kan se, at det ikke er noget tab at tage en person ind i fleksjob, men noget ganske godt.

Vi håber meget, at man kan nå at finde alle de fleksjob, der skal bruges. Vi kunne måske håbe, at der ikke blev fundet så mange fleksjob, for så kunne det være, at man kunne få gjort noget ved det forebyggende arbejde, så behovet for fleksjob måske ikke blev helt så stort i fremtiden, som det er i dag. Men indtil det sker, må vi sætte vores lid til, at regeringen og det offentlige i det hele taget gør, hvad de kan for at sikre det nødvendige antal fleksjob.

Det, der til gengæld bekymrer os, er de svageste i systemet. Hvor bliver de af? Vi har set, at ydelsesniveauet for de svageste bliver sat ned, og det er vi ikke særlig glade for. Hvor der tidligere var nogle faste satser for, hvad man fik i til-læg, bliver det nu lavet om til, at man skal ned på kommunen med hatten i hånden og tigge og bede om at få det, man før fik pr. automatik. Det var måske meget godt, hvis det var sådan, at

kommunerne levede hundrede procent op til lovens og de gode folketingspolitikeres intentioner, men vi ved jo allerede i dag, at der er kommuner, som ikke gør det.

Der er kommuner, hvor man sidder så hårdt på pengekassen, at næsten ligegyldigt hvor slem situationen er for den enkelte borger, er kassen lukket. Sådan vil det fortsat være, også i det nye system, og specielt når der skal kigges på helbredstillæggene, vil der blive foretaget et skøn ude i kommunerne: Er der et behov? Når man har erhvervet forskellige ting, som man mener er nødvendige, skal kommunen først vurdere, om behovet er til stede, og derefter skal den vurdere, om det nu også er rimeligt, at pengene bliver udbetalt. Det synes vi kan blive meget problematisk.

Jeg håber, at vi under udvalgsbehandlingen kan komme lidt dybere ind i problemet og få at vide, hvad man sad omkring forligsbordet og blev enig om på det punkt. Vi ved, at i de forskellige kommuner anlægger man forskellige skøn i dag, og det ville være kedeligt, hvis der er nogen, der bliver tabt på gulvet i den sammenhæng. Vi er bekymrede for de svageste i systemet: Hvor bliver de af, hvordan bliver det med de rettigheder, som de ganske klart og oplagt havde før?

Det næste, som bekymrer os, er de ansøgere, der er i en situation, hvor enhver normalt tænkende efter ganske få minutters samvær med vedkommende kan sige sig selv, at vedkommende ikke kan arbejde, for der er ikke så meget som 10 pct. arbejdsevne tilbage. Her har vi haft alt, alt for mange kedelige sager, hvor kommunerne har kørt revalideringsforsøg og arbejdsprøvning efter arbejdsprøvning efter arbejdsprøvning. Selv borgere, der f.eks. har så stærke rygmerter, at de daglig må dope sig med Ketogan for overhovedet at holde tilværelsen ud, bliver tvunget til at tage til arbejdsprøvning efter arbejdsprøvning. Vi har eksempler på folk, der har været i arbejdsprøvning og kan fremvise seks-syv speciallægeerklæringer, der siger, at der ikke er noget at komme efter, og alligevel så sidder man nede på kommunen og siger: Ja, men lad os lige prøve én gang til. Den gruppe bekymrer os også.

Vi kan ikke se af forslagene, hvor det problem kommer ind i billedet. Vi kan ikke se af forslagene, at der nogen steder står, at i de åbenbare og indlysende sager skal man ikke fortsætte med arbejdsprøvning og revalidering. Her er der kun én ting at gøre, og det er at sige: Der er ikke no-

gen arbejdsevne tilbage, så lad os få lukket den sag og lad os give vedkommende en værdig tilværelse på en ydelse, som er værdig og til at leve af.

Jeg synes, jeg savner, at det bliver understreget i forslaget. De fleste kommuner kan godt finde ud af at opføre sig ordentligt, men vi kender jo alle de steder, hvor det halter, og hvor man ikke kan finde ud af, at der er 100 pct. oplagte sager, hvor der burde være tilkendt førtidspension lige med det samme. Det er helt klart noget, som bekymrer os meget.

Vi har læst de mange høringssvar, der er kommet. Vi er ikke nået helt i bund med at kigge på de regneeksempler, der er vedlagt, men vi glæder os til at få lov til at studere høringssvarene yderligere. Jeg kan forstå, der er yderligere høringssvar på vej, og at nogle af de høringsberettigede har brokket sig noget over, at høringsfristen har været så kort, til trods for at lovgivningen først skal træde i kraft engang i år 2003, og at der formentlig kommer flere høringssvar efterhånden.

Vi glæder os meget til at høre ministerens svar, når der fra ekspertside – fra dem, der sidder og arbejder med disse ting til daglig – kommer kritiske bemærkninger til forslagene. Der må vel komme nogle helt præcise og klokkeklare svar fra ministeren om, hvad man vil gøre ved det, for hvis der bliver påpeget svagheder i forslaget, må ministeren jo også være klar til at vise, at sådan er det altså ikke alligevel. Ellers må man være indstillet på fra forligspartiernes side, at bestemmelserne eventuelt bliver ændret.

Det sidste, jeg vil sige, er, at med hensyn til fleksydelsen står vi også lidt uforstående over for den måde, man gør det på. Man ændrer seniorydelsen til en fleksydelse, og pludselig opstiller man en hel masse kriterier og krav til, hvordan man kan opnå den. Det ser vi som en forringelse af ordningen, og noget, der også bekymrer os meget, er de økonomiske beregninger, regeringen har lagt ind i forslagene. Ved overgangen fra seniorydelse til fleksydelse kommer det åbenbart pludselig til at koste meget mere at administrere ordningen, og det forstår vi ikke helt, når det samtidig siges, at det stort set er det samme, der skal foregå, og at det i øvrigt er en forbedring af ordningen. Det kommer bare til at koste en masse flere penge i administration.

Vi har svært ved at gennemskue regeringens tal, og vi har svært ved at gennemskue regeringens beregninger. Men vi satser på, at vi under

udvalgsbehandlingen får lov til at gennemgå det og kan komme mere i dybden med det, og så vil vi gå positivt ind i arbejdet.

Om vi ender med at stemme for forslagene, vil jeg ikke garantere i dag, men det forventer jeg på nuværende tidspunkt.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Det er et fremskredent tidspunkt, så jeg vil nøjes med at knytte nogle enkelte kommentarer til den debat, der har været.

Jeg tror, det var fru Yvonne Herløv Andersen, som sagde, at det var en god dag, og roste de embedsmænd, som har arbejdet med sagerne gennem en længere periode. Det blev også sagt fra anden side, og det vil jeg gerne kvittere for og sende videre.

Det er fuldstændig korrekt set; der har været lavet et ordentligt, gedigent forarbejde med førtidspensionsreformen og det rummelige arbejdsmarked, som vi nu står med her i dag.

Det, der jo i realiteten sker her, er, at vi kommer til at tænke anderledes, at vi nu i stedet for at kigge på de begrænsninger, man har som person, så som indgangsvinkel har at kigge på de ressourcer, der er tilbage, ressourcer, som man jo så kan få lov at udnytte til gavn for sig selv og for samfundet.

Vi sikrer mere retssikkerhed, gennemskuelighed og anstændig behandling, også på det økonomiske område, for de mennesker, som kommer til at ende med en førtidspension.

Undervejs har der været flere, som har givet udtryk for betænkelighed ved det rummelige arbejdsmarked og rigtigt set, at det her hænger noget på, om det lykkes at skaffe det antal fleksjob, som der bliver regnet med.

Jeg tror, det er vigtigt her at stoppe op et øjeblik og for det første få tallene puttet ind i sammenhængene. Det, vi taler om, er, at vi årligt skal skaffe i omegnen af 3.500 til måske 4.000 fleksjob. Min klare påstand vil være, at hvis vi ønsker at gøre det i det danske samfund, i den offentlige sektor, i den private sektor, så kan det lade sig gøre.

Det er også min oplevelse, når man tager rundt i landet, at ikke mindst den private sektor er opmærksom på, at deres sociale ansvar må de påtage sig, og jeg oplever, at deres vilje til at indgå i det her og være med til at skabe rum og plads til de mennesker, som vi i dag ikke giver mulighed for at udnytte deres evner på arbejdsmarkedet, ja, den er klart til stede hos disse virksomheder.

Så skal vi nu sikre, at vi får givet dem muligheden for også at udføre det i ren praksis, det vil sige, at indgangsvinklen for virksomhederne til fleksjobbene i forhold til den måde, man kan komme i kontakt med kommunerne osv. på, bliver så ubureaukratisk som overhovedet muligt.

Jeg skal slutte med at sige, at det, vi gør her, det er, at vi giver nogle rammer. Vi giver som regering og Folketing nogle rammer, som efterfølgende skal udfyldes af de mennesker, som skal arbejde med det her i det daglige. Derfor er det helt afgørende, at frontpersonalet derude i kommunerne nu bruger tiden fra nu af og frem til, at det her skal træde i kraft, til efteruddannelse, at kommunerne forstår, at ud over det signal, som forligspartierne her sender om at sende penge med ud til efteruddannelse, så har kommunerne også en forpligtelse, for det er helt afgørende, at frontpersonalet derude er motiveret til at også tænke de nye tanker, der ligger i førtidspensionsreformen.

Jeg vil sige til Folketinget og Folketingets Socialudvalg, at jeg glæder mig til det videre arbejde omkring førtidspensionsreformen og hele fleksjobmarkedet. Vi har haft et godt forarbejde; jeg er ret sikker på, at det vil vi også fortsat have, og så er jeg spændt på, om der kan stilles spørgsmål undervejs, som vi ikke er forberedt på at svare på, men det vil tiden jo vise.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 73:

Forslag til folketingsbeslutning om kommunal anvisningsret i privat udlejningsbyggeri.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Frank Aaen (EL).
(Fremsat 13/12 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Formanden:

By- og boligministeren har ordet, som jeg i øvrigt byder velkommen i Folketingssalen i sin nye egenskab.

By- og boligministeren (Lotte Bundsgaard):
Tak til formanden.

Der er klare tendenser i en række byer til en øget social opsplitning mellem forskellige byområder og bebyggelser. Der er samtidig en tendens til, at der sættes en selvforstærkende udvikling i gang, hvor de ressourcestærke beboere flytter væk.

Den udvikling vil vi gerne ændre. Det er regeringens mål, at boligpolitikken skal sikre byområder og bebyggelser, der er præget af mennesker med forskellige baggrunde og ressourcer.

Mangfoldigheden er en af de største kvaliteter i vores bebyggelser. En bredt sammensat beboerkreds medvirker erfaringsmæssigt til at gøre de enkelte boligområder velfungerende, en beboerkreds, hvor de stærke kan løfte de svage. Det indgår derfor som en målsætning i den bypolitiske perspektiv- og handlingsplan, at der skal være en mere varieret beboersammensætning, både i vores byer og i de enkelte bebyggelser.

Der skal ske en fordeling af de husstande, der får anvist en bolig efter boligsociale kriterier. Ellers kan vi ikke forhindre ghettodannelser i bestemte bebyggelser og bestemte områder.

Men denne opgave kan ikke løses af den alene sektor. De private udlejere har også et boligsocialt ansvar, de skal også bidrage til løsning af vores boligsociale problemer. Hermed får de belastede by- og boligområder mulighed for at optage ressourcestærke boligsøgende, så vi kan få vendt udviklingen og få velfungerende by- og boligområder, der er attraktive for alle befolkningsgrupper. Jeg er derfor enig med Enhedslisten i, at det er vigtigt at give kommunerne så godt et instrument som muligt til at løse de boligsociale problemer.

Men reglerne om kommunal anvisning i private udlejningsejendomme bygger på frivillighed for udlejerne. Anvisningsretten forudsætter derfor en aftale mellem kommunen og udlejerne. Enhedslisten ønsker at pålægge udlejerne en pligt til at give kommunen anvisningsret til hver fjerde ledige lejlighed i private udlejningsejendomme.